

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN
JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Kuva-arvoitus? Kuva on tietävästi Sakkolan Sipilänmäeltä vuodelta 1918, mutta tarkempia tietoja kaivataan.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

Kiviniemen kasarmin sairaalan henkilökuntaa, ehkä vuodelta 1928. Kuvassa mm. Uno Pursiainen sairaanhoitajan vieressä, tietää kuvan lähettäjä Asta Parkkinen.

N:o 1 • 2003

HELMIKUU

TOIMITUKSEN TUOLI

Hyvää alkanutta vuotta 2003! Suvannon Seutu tuo tarinoita ja uutisia tänäkin vuonna kahdeksan kertaa. Mukana edelleen Sakkola, Metsäpirtti ja Vuoksela yhdessä yhteistä lehteä teke-mässä!

Metsäpirtti Seura on ilmoittanut, että heidän yhteyshenkilökseen vaihtuu seuran sihteeri Ilmi Pesonen, joka vastaanottaa Metsäpirtti-aineistoa ja välittää sitä edelleen lehteen.

Myös Anja Kuoppa jatkaa Jamakka-palstaansa ja on hänkin luvannut Metsäpirtti-aihetta edelleen ylläpitää lehden sivuilla.

Kirjoittamisiin, lukemisiin! - MRT

Kansikuvan arvoitus?

Tietoja kannen valokuvaan kyselee Kaija Ravi. Hän on saanut valokuvan äidiltään. Kuva on todennäköisesti otettu Sakkolan Sipilänmäellä 1918.

- Äitini on Aleksanteri Karosen tytär, Maria "Maiju" Hovi, ent. Tuokko, so-
taleski, Sipilänmäeltä. Sodassa 1944
katunut isäni oli myös Sakkolasta, Aa-
tami ja Liisa (os. Meskanen) Tuokon
nuorin poika Viljo Eelis.

Tietoja voi lähettää osoitteella Kaija
Ravi, Koskenkyläntie 359, 07930 Per-
naja.

Sakkolan kirkonkylän nuorisoseura ry:n VUOSIKOKOUS

Pidetään sunnuntaina 2. päivänä maaliskuuta 2003 klo 13.00

Eeva Koirasella, Tietokuja 5, Kulju, Lempäälä.

Esillä sääntöjen määräämät asiat.

Johtokunta kokoontuu klo 12.00.

Tervetuloa!

Johtokunta

TILAA OMA SUVANNON SEUTU,
omaksi luettavaksi tai lahjatilauksena!

Aamiaismajoitusta

1-5h/huoneet*** tilaa 10:lle

Kurssit, kokoukset

ym. tilaisuudet 80:lle

Sarkkilan koulun luokkasalissa

"Koulukirja ja Karttakeppiohjelma", sisältää keittoruokailun.

Hirsimökki** Yhivuoressa 8-10:lle

Lintutorni ja erämökki

Koulutintti Oy

Hanna-Riitta ja Sakari Pärssinen
Lauttakyläntie 21 Punkalaidun
02-7641 735, 050-5375 805

www.taikayontienoo.net
passim@sci.fi

PAUKUN PALSTA

Eero on poissa

Sain uu-
den vuoden
alettua suru-
viestin, että
Sakkola-
Säätiön pit-
käaikainen
valtuuskun-
nan puheen-
johtaja Eero
Kurikka on
poistunut

keskuudestamme Uuden Vuoden päi-
vänä. Taistelija on poissa.

Eero oli taistelijaluonne. Hän ei an-
tanut helposti periksi. Hän oli sitkeä.
Eero puolusti sitkeästi isänmaamme it-
senäisyyttä ja vapautta. Hän oli yhte-
nä karjalaisten tasa-arvoisen aseman
esitaistelijana heidän jouduttuaan so-
dan jälkeen siirtymään kotikonnuilta
jäljelle jääneeseen Suomeen. Eero oli
karjalaisuusmies sanan parhaimmassa
merkityksessä. Eero oli oikeudenmu-
kainen ja rehellinen mies.

Eero joutui jo poikasena tarttumaan
auran kurkeen. Vastuu perheestä ja sen
elättämisestä siirtyi isän varhaisen kuo-

leman jälkeen Eerolle, koska hän oli
perheen vanhin poika. Nuorena mie-
henä Eero joutui muiden ikätovereit-
tensä kanssa osallistumaan isänmaan
puolustamiseen sekä talvi- että jatko-
sodassa. Talvisodassa hän oli mukana
mm. ErP6:n vastahyökkäyksessä Kel-
jassa jouluna 1939.

Kerrotaan, että Eero johti sitä muuta-
man miehen joukkoa, joka kaivautui
lumen alla Koivumäen kohdalla ole-
vaa suurta viemäriojaa myöten Suvan-
non rantaan. Siellä miehet saivat ko-
nekiväärin aseisiin venäläisten suoma-
laisilta valtaaman taisteluhaudan pää-
hän, mistä juoksuhaudan vyörytys al-
koi. Eero johti siis sitä joukkoa, joka
avasi tien Keljan taistelun voitolle.

Eero on itse kertonut, miten hän oli
vähällä ampua setäni Akseli Paukun
talvisodan alkupäivien sekamelskassa.
Akseli oli taistelulähetti ja oli tuomas-
sa viestiä Eeron joukolle. Suomalaiset
kuvittelivat venäläisten päässeen lin-
jojen läpi ja Akselin olevan yksi heis-
tä. Suomen miehet yrittivät tosissaan
ampua setääni, joka syöksyi välillä
maihin lyöden kohti aseveljiensä ase-
mia. Suomen sotilaat ihmettelivät, että
onpa siinä sitkeä ryssä, kun sitä ei tah-
do mitenkään saada hengiltä.

Lopulta Akseli-setä pääsi niin lähel-
le, näin Eero kertoi, että hän otti hyvän
asennon tukien pistooliaan halkopinoa
vasten ajatellen, että kunhan tuo venä-
läinen tulee riittävän lähelle, niin sille
varmasti tulee noutaja. Eeron ollessa
juuri laukaisemassa asettaan hän kuu-

li, miten lumen keskellä syöksyilevä
"ryssä" alkoi huudella: " Pojat älkää
ampuko, mie uon Aksel." Oli siinä rip-
pikoulukavereille itku kelvannut.

Astuin Eeron jälkeen suuriin saappai-
siin Sakkola-Säätiön valtuuskunnan
puheenjohtajana. Koskaan en ole yrit-
tänytkaan täyttää niitä saappaita, kos-
ka milloinkaan minä, toisen polven
evakko ja toisen polven rintamamies,
en voi niitä saappaita täyttää. Eerolla
oli paljon tietoa sakkolalaisuudesta,
karjalaisuudesta ja sotien ajoista, jota
yritin aina säätiön kokouksissa imeä
itseeni.

Eero oli ahkera ja työteliäs mies. Eero
taisteli tiensä hyvinvoivaksi ja arvost-
etuksi maanviljelijäksi sotien jälkeen.
Vielä eläkeikäisenäkin hän osallistui
vuosikaudet maanviljelijän raskaisiin
töihin ja lisäksi hän antoi suuren pa-
noksen Sakkola-Säätiön toimintaan.
Viimeinen taistelukaan ei ollut help-
po. Eero sairasteli pitkään, mutta ei
silloinkaan antanut periksi.

Minulle Eerosta jäi karjalaisen jär-
kähtämättömän reilun ja rehellisen
ehkä vähän liiankin suorapuheisen,
mutta silti lämpimän herkän miehen
muisto.

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p. 02-7628152
GSM 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

SUVANNON SEUTU nro 1/03:

* Edesmenneiden muistoksi, s. 4-6

* Vuosia täyttäneitä, s. 8

* Karjan kanssa evakkoon, s.8-9

* Nappimaalari kyläilemässä, s. 10

* Joulumuisto, s. 11

* Elämää Vuoksela-
jatkosodan aikana, s. 12-13

*Virkin virkkeet, Vuoksenan yhteystiedot, s. 14

* Larin Paraskesta Laidiseen, s. 15

* Vuoksenan kyliltä, s. 16-17

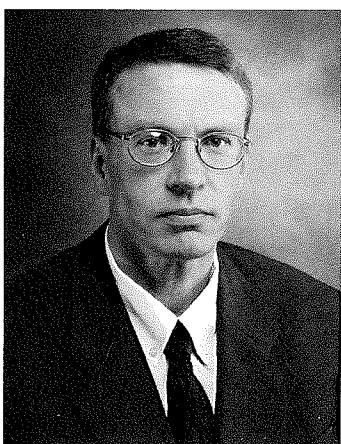
* Metsäpirtti Seuran kuulumiset, s 18-19

* Aika ennen Suurta Pohjansotaa, s. 20-21

* Sakkolan toimihenkilöitä, s. 22

* Jamakka, s. 23

SEURAAVA lehti ilmestyy
maalis-huhtikuun taitteessa.

Arvoisa Sakkolan, Vuoksenan ja Metsäpirtin ystävä!

Äänestä Pirkanmaalta eduskuntaan

Agr. Toiminnanjohtaja Markku Pärssinen

- juuret tiukasti Karjalan kannaksen mullassa (Vpl Pyhäjärvi)

- mukana n. 20:llä kotiseutumatkalla

- myös Suvannon kauniit seudut ovat tulleet tutuiksi

Karjalan asiaa ei saa unohtaa päätöksenteossa!

Keskusta, Pirkanmaa

KUOLLEITA

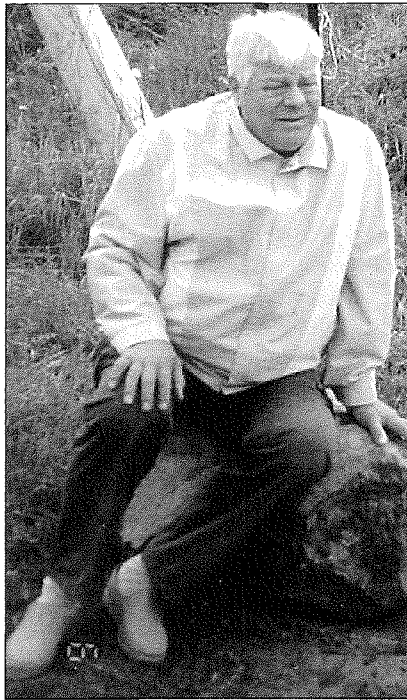
Pauli Uosukaisen muistolle

Itsenäisen Suomen 85-vuotispäivän iltamyöhällä sai iäisyyskutsun Pauli Tuomas Uosukainen. Hän syntyi 15. elokuuta 1930 Sakkolan Kiviniemessä Saijajoen rannalla Hilja, o.s. Hakulinen, ja Viljam Uosukaisen esikoispoikana. Perheyhteisöön kuuluivat silloin Helena-mummo ja Helmi-täti sekä myös isä-Viljamin nuorimmat sisarukset Vilho, Suoma ja Lempi.

Onnelliset rauhanajan lapsuusvuodet Kiviniemessä kestivät aina talvisodan aiheuttamaan evakkomatkaan 1939 asti. Siihen mennessä oli perheeseen syntynyt sisaruksista Matti, Pirkko ja Maija-Liisa. Nuorin veli Jorma syntyi 1944 jatkosodan evakkomatalla. Evakkomatka sujui ensi kerralla äidin ja mummon turvin isän ollessa sodassa, mutta v. 1944 Pauli joutui 13-vuotiaana kuljettamaan talon karjan liki samanikäisen serkkunsa Erkin ja hyvien naapurien kanssa Kiviniemestä Saarijärvelle Mahlun kylään Rampsin taloon, jonne perheemme aluksi asettui. Sinne saimme äidin vastasyntyneen Jorma-veljen kera kuin myös isän sodasta palattuaan ja lottatehtävissä olleet Helmi- ja Lempi-tätimme. Mummon turvin meitä oli saapunut jo kolme sisarusta, ikäjakauma 5-11 vuotta sekä Vilho-sedän vaimo Irma 2-vuotiaan Tuomaksen kanssa.

Tilanteen selkiinnyttyä perheemme muutti Nokialle Pinsiön kylään. Koska Pauli jätti meille arvokkaan perinnön kirjoittamalla muistiin evakon matkakertomuksen, en voi olla siteeraamatta siitä kuvausta matkanteon päätyemisestä nykyiseen kotikylään:

”Iltapäivällä 23.4.1945 monivaiheinen evakkoretkemme päättyi Pinsiön Mettiselle. Viimeinen matkaosuus Nokialta Mettiselle oli kuin sinetti kärsimystaipaleelle, joka alkoi Kiviniemestä Uosukaiselta 1.12.1939. Tämä vaajaa 10 kilometrin matka sakeassa räntäsateessa lähes kulkukelvotonta, keskentekeistä, kelirikon runtelemaa tie-

Kuvassa Pauli kodin raunioilla Kiviniemessä kesällä -99

tä pitkin symbolisoi fyysisesti ja psyykkisesti perheemme kokemia sodasta aiheutuneita elämänvaiheita. Monta kertaa väsymys ja uupumus oli saada voiton, ja toivottomuus tulevaisuutta ajatellen - usein jopa kuolemanpelko - lannisti mieleemme. Usein apua ahdistuksen aikoina anottiin Jumalalta, ja Häneltä myös voimaa saimme. Nyt tuntui tilanne helpottuneelta. Oli sellainen tunne sisimmässä, että olemme saamassa kodin ja maatilan, jossa elämä perinteiseen tapaan jatkuisi ainakin niin kauan kuin pääsisimme takaisin Karjalan kotikonnuillemme. Kaipuu sinne oli loputon.

Sopeutumisemme pinsiöläiseen ympäristöön asukkaineen kaikkineen tapahtui kitkattomasti. Ei käyty heimosotaa eikä pahemmin riideltäkään keskenämme. Kylässä toimiviin järjestöihin osallistuimme voitimme mukaan. Jokismaan-Pinsiön nuorisokerho kokosi meidät nuoret toimintaansa mukaan ja Pinsiön Maamiesseura lähinnä vartuneemman väen. Nämä molemmat järjestöt toimivat erittäin aktiivisesti tarjoten monipuolista harrastustoimintaa vapaa-aikoina. Nokialla toimi vilkkaasti myös NMKY:n osasto. Useat meistä pojista osallistuivat myös tämän järjestön toimintaan.

Totuimme ajan saatossa yhä paremmin ympäristöön ja paikkakunnan asukkaisiin. Nyt lapsemme ja lastemme lapset ovat jatkamassa sukumme osalta työllään ja toiminnallaan uuden kotiseudun kehittämistä paremmaksi elää ja asua. Suokoon Jumala heille siunauksensa ja varjeluksensa, niin kuin varjeli meitäkin sodan vaarojen keskeltä rauhan aikaan.”

Rauhan tullessa Pauli oli 15-vuotias. Enää ei ollut motivaatiota eikä oikein mahdollisuksiakaan kansakoulua laajemman peruskoulutuksen hankkimiseen. Kaiken lisäksi isä tarvitsi Mettisen tilan kuntoonsaattamisessa apua. Pauli oli varusmiespalvelun Parolassa suoritettuaan vuoden opiskele-
massa Paukkulan Nuorisopistossa Mikkelissä 1950-luvun alussa.

Ammatikseen Pauli valitsi perinteisesti maanviljelyksen. Hänestä tuli suoraselkäinen suomalainen talonpoika isä-Viljamin esikuvan mukaan. Pauli viihtyi ammatissaan. Luonnonläheisyys ja -rauha olivat hänelle tärkeitä. Vapaa-aikana hänelle oli sydämenasia nuorten kanssa toimiminen Nuorisokerhossa. Erityisen mieluisaa Paulille oli pitkäaikainen toiminta ja laulaminen Pinsiön Mieskuorossa kakkosbassona.

Pinsiössä Pauli tapasi vaimonsa Lailan, josta hänelle tuli rakas, ehtoisa ja uuttera emäntä maatilalle. Yhdessä he ahkeroivat. Maatila kasvoi ja perhe kasvoi. Kodin lämpimään ilmapiiriin syntyivät Hanna v.-57 ja Markku v.-59. Nyt tilanhoitovastuu on ollut Markkulan perheeseen.

Hyvä ihminen, sellainen hän oli, Pauli. Hänen leveät hartiansa ja rauhallinen, ystävällinen ja järkevä puheensa herätti suurta luottamusta, jota hän ei koskaan eikä ketään pettänyt. Hän oli suuri inhimillisen elämän ymmärtäjä, lähimmäisensä, kaikenikäisten auttaja ja palvelija. Läpi elämän hänellä oli kantavana voimana luja luottamus Luojaan.

Paulin siunaustilaisuus oli Nokian kirkossa 20 päivänä joulukuuta 2002. Oma vävy, kentärovasti Lauri Salmi, suoritti lämmöllä hänelle todella läheisen miehen siunauksen. Runsaslukuinen saattojoukko koostui omaisista, sukulaisista, naapureista, koulukavereista, ystäväistä ja tuttavista. Avoi-

meen hautaan Laila-vaimo ripotteli Paulin kotitankulta Kiviniemestä aikoinaan tuomaa hiekkaa. Kauniiden kukkalaitteiden peittämä hautakumpu sai valaistuksensa kynttilöistä, jotka sinne Kiviniemen aikaiset koulukaverit toivat. Pinsiön Mieskuoro johtajansa, Kurun srk:n kanttorin ja monipuolisen musiikkimiehen, Pentti Tynkkyksen kanssa oli sydämen lämmöllä valinnut ohjelmistonsa

sekä siunaustilaisuuteen että muistojuhlaan, jota vietettiin Pinsiön Maamiesseuran talossa, kunnioittaen pitkäaikaisen kuoroveljensä viimeistä matkaa.

Vaikka Paulin pitkään kestänyt sairaus ennakoi pois menon aiheuttaman surun saapumista ja Pauli itse jo kesällä kertoi tuntevansa matkanpään lähestymisestä, oli meillä kaikilla suuri suru. Erityisen vaikuttava, suorastaan tuntui käsin

kosketeltavalta kouluikäisten Hannun, Matin, Sonjan, Elisan ja pienen Velin suru. Heidän oma Äijänsä ja kaverinsa, lempeä, leikkisä ja läheinen oli nukkunut ikkuun.

Mutta elämä jatkuu ja surussakin on kantavaa voimaa. Yhdessä eletty aika ja muistot antavat voimaa jatkaa eteenpäin. Paulin muisto elää vahvana keskuudessamme.

Paulin elämäntyötä kunnioittaen, yhteisistä vuosista kiittäen ja iäisyysmatkaa siunaten

sisaresi Maija-Liisa

KUOLLEITA

Hilja Rantasen muistolle

Hilja Rantanen sai iäisyyskutsun syyskuun 22 päivänä 2002 93-vuotiaana Vaasassa Tammikartanossa vanhusten hoivaosastolla, mihin hän omasta kodistaan ympärivuorokautisen avuntarpeen vuoksi joutui siirtymään parin viimeisen elinvuotensa ajaksi. Fyysiset voimavarat olivat huvenneet, liikkuminen onnistui tosin rollaattorin avulla. Muisti oli hyvä ja henkinen

Hilja Helena Rantanen
o.s. Uosukainen 28.8.1909 - 22.9.2002.

vireys muutenkin.

Nuorena hän hankki itselleen mielisairaanhoidajan koulutuksen ja työskenteli aluksi Mikkelissä Moisio sairaalassa muutamia vuosia. Siellä hän tapasi tulevan aviopuolisonsa Kalle Rantasen, mielisairaanhoidaja hankin. Seuraava

työpaikka heillä oli Rauhan sairaalassa Joutsenossa. Sodan seurauksena sekä potilaat että hoitajat siirrettiin sieltä Mustasaaren sairaalaan Vanhaan Vaasaan. Hilja ja Kalle tekivät vuosikymmeniä kestäneen ansiokkaan työuran Mustasaaren sairaalassa psykiatristen potilaiden parissa. Ja kumpikin heistä, kuten niin monet aikalaisensakin, kolme sotaa kokeneina, osallistuivat koko sydämellään maan ja kotien jälleenrakentamiseen. Vaasassa perhe kasvoi, syntyi Juhani-poika v.-45.

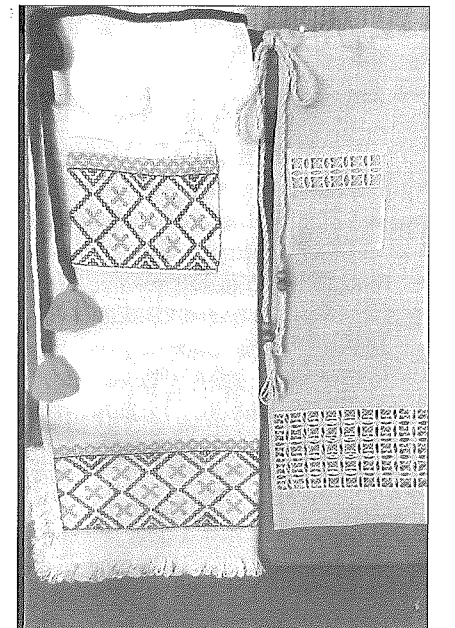
Hilja-täti oli käsityön taitaja. Sakkolan kansallispuku päähineineen valmistui itselle ja harakkapähineet myös kahdelle sisarelle. Upeat revin-

näis- ja kirjontatyöt ovat todella kauniita. Käsityönäyttelyissä niistä tuli useamman kerran palkintoja. Tamminiemeen lähettämästään Karjalan kukka-revinnäisliinasta hän sai itseltään presidentti Urho Kekkoselta 19.11.79 päivätyn kiitoskirjeen ja Karjala-kuva-teoksen. Juhani perheineen ja meillä sukulaisilla on kauniita revinnäis- ja kirjontatöitä ihailtavana ja muistona Hilja-tädin käsityötaidoista. Hilja-täti oli myöskin kulttuurin ystävä. Teatteri, konsertit ja muut vastaavat tapahtumat kiinnostivat häntä. Jo lapsesta alkaen Juhani pääsi mukaan, samoin myöhemmässä vaiheessa Juhani tytär Anne-Maria ja poika Mika, mummolle rakkaat ja läheiset lapset ja nuoret.

Saatoimme Hilja-tädin sukhautaan Vaasassa jo 1964 kuolleen puolisonsa Kallen viereen. Vaasan kauniissa siunauskappelissa rovasi Sinikka Laine toimitti siunauksen puhuen lämmenhenkisesti ja kauniisti. Muistojuhlaa vietettiin seura-kuntakeskuksessa. Mukana oli myöskin lähimmät naapurit ja useita Hilja-tädin entisiä työtovereita, läpi eläkevuosien.

Hilja-tädin elämäntyötä kiitollisena muistellen

Maija-Liisa Mäkelä
o.s. Uosukainen

Hilja Rantasen kädentaidon näytteitä.

KUOLLEITA

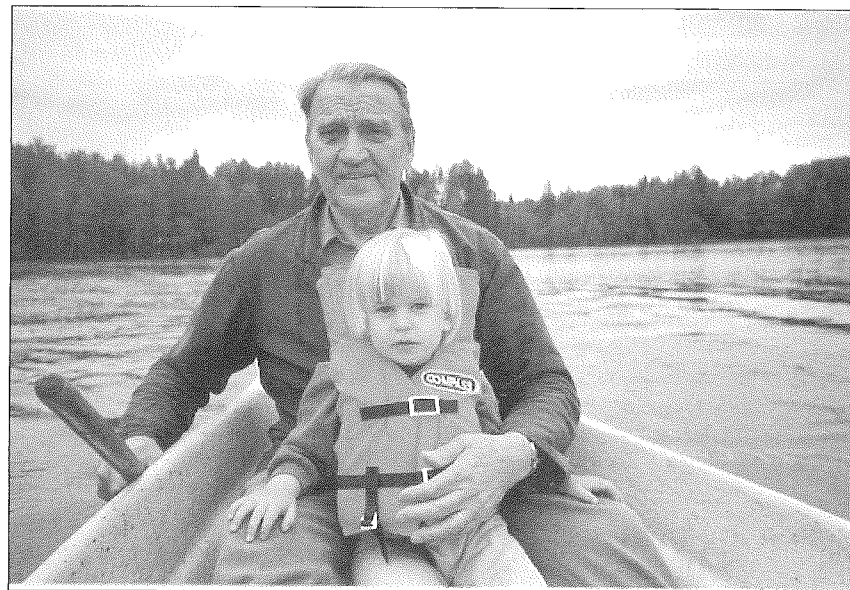
Reino Söderin muistolle

Kun suruviesti tuli, Saimin reaktio oli: "Eihän Reino voi kuolla, kun hän on niin sisukas". Äiti tuli tällä tavalla kiteytäneeksi käsityksen, joka meillä kaikilla oli tästä tavattoman elinvoimaisesta ihmisestä.

Kun puhuu Reinosta, on pakko puhua karjalaisuudesta. Ja silloin on hyvä astua aikakoneeseen ja palata tarinan alkuun: Suvan rannalle, Sakkolaan Lapinlahden kylään, Söderien taloon ja sen pihamaalla varttuvaan poikaan ja tulevaan nuoreen isäntään, joka aktiivisesti osallistui kylän nuorisoseuran toimintaan. Kotiseututyö säilyikin isän sydämen asiana loppuun asti. Harvinaisen pitkä ja ansiokas toiminta karjalaisjärjestöissä on tuottanut monia tilaisuuksia, puheita, artikkeleja, yhteyksiä ja matkoja, lukuisia korvaamattomia asioita. Isä oli onneksi myös lahjakas säilöjä ja arkistoija, ja me perilliset tulemmme mahdollisuuksien mukaan saattamaan yhteiseen käyttöön tätä arvokasta osaa isän perinnöstä.

Unohtumattomia olivat myös matkat Sakkolaan ja käynnit Lapinlahden kylässä ja isän kotitalon kujasilla. Näillä retkillä isä oli haluttu opas, korvaamaton muisti, joka oli tallentanut kaiken muun ohessa runsaasti hauskoja tapauksia, kaskuja ja kolttosia menneiltä ajoilta. Isä oli täyden palvelun mies, bussimatkallakin hän oli mikrofonin varressa viihdyttäen muita. Hän oli myös sanontojen ja sutkauksien aarrearkku, joka jäi mieleen kaikkialla missä liikkui. Nämä sanonnat ovat sujuvasti siirtyneet myös jälkipolville.

Reinon nuoruuden katkaisi sota. Asepalvelusta ylimääräisiin kertausharjoituksiin, sieltä talvisotaan Viipurin raskaassa IT-tykistössä, välirauhan aikana armeijan palvelukseen, kaksi kotiväen evakkomatkaa ja jatkosota jalkaväkijoukoissa; raskaita vuosia, jotka jättivät jälkensä kaikkiin suomalaisiin. Sodan jälkeen Reino kotiutui Helsinkiin, tapasi elämänsä naisen, verrat-

Reino Söder soutelemassa mökkimaisemissa pojanpojan Juhanan kanssa.

toman Saimin, avioitui, sai Raimon ja Sirpan, siirtyi poliisivuotensa jälkeen Osuuspankkien keskusosakepankkiin töihin, eteni aikanaan ylivahtimestariksi. Se tavallinen tarina.

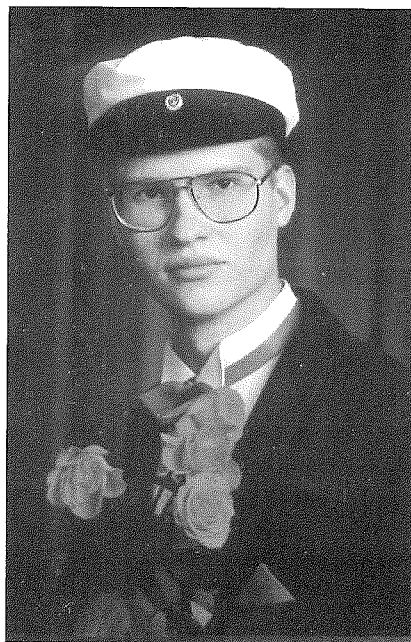
Hartolan mökki taas oli paikka, jossa sydämetään maalaispoika sai elää oikeaa elämää. Siellä isä vietti käytännössä kaiken vapaa-aikansa ja siellä puhdistui sielu kaupungin liasta ja noesta. Lääke oli hyvin suomalaissanallinen: möyrimistä, kivien kääntelyä, suunnittelua, rakentamista - ja kaiken tämän, eritoten suunnittelun, tahti vain kiihtyi vuosien ja voimien vähetessä. Isän mökkielämä oli itse asiassa varsin kaunista seurattavaa, sillä kaukokatseinen isäntä ei rakentanut itselleen, vaan oli selkeästi tietoinen sukupolvien vääjämättömästä kierrosta. Se mitä tehtiin, tehtiin lapsille, lastenlapsille ja heidän tuleville lapsilleen... Lapset ovatkin kotiutuneet mökille alusta alkaen, tuoneet sinne puolisonsa ja nyt sinne on myös Raimon jälkikasvu kotiutunut. Ja karjalaiseen tapaan olivat mökille kaikki muutkin tervetulleita.

Isän viimeiset vuodet kuluivat sairastelujen merkeissä. Silti hän ei kiinnittänyt paljoakaan huomiota itseensä, vaan oli huolissaan rakkaan Saiminsa terveydestä ja hyvinvoinnista hoitaen tätä kuolemaansa asti. Ja vaikka isä sai elää pitkän elämän sairauksistaan huolimatta, hän sai myös onnen lähteä äkkiä, ilman edessä olevia syöpäsairauden tuskia. Siihen lohdutuk-

seen meidän on tyytyminen, kaivaten.

Sirpa Palonen (os. Söder)

Valmistuneita

Jari Mikael Haapanen valmistui 20.12.2002 diplomi-insinööriksi Tampereen teknillisestä korkeakoulusta. Vanhemmat Tuula ja Pertti Haapanen, isovanhemmat Kerttu ja Kauko Viro-lainen Sakkolasta.

UUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Sakkolan Volossulasta kotoisin oleva Aune Aartonen, os. Kylläinen, täytti 80 vuotta 28.11.2002. Syntymäpäiviä juhlittiin lähisuvun läsnä ollessa nykyisellä kotipaikkakunnalla Rautalammilla Ropolan kartanossa.

Valokuvassa on Aunen vasemmalla puolella hänen tyttärensä Raija, ja Aunen oikealla puolella on Raijan tytär Minna. Kuvan lapset ovat Aunen ensimmäiset lapsenlapsenlapset: Joonas istuu Raijan sylissä ja Nea on äitinsä sylissä. Kuva on otettu viime kesänä suvun nuorimmaisen kastetilaisuudessa.

Syntyneitä

Neljännän polven uutisia kertoo myös Arvo Meskanen Nokialta: 20.11.2002 syntyi terve tyttö, joka sai nimekseen Milla Aleksandra Heikkilä. Vanhemmat Suvi ja Joni Heikkilä.

Jonin äiti Raija Heikkilä, os. Meskanen, isovanhemmat Raili ja Arvo Meskanen Nokialta. Arvon kotipaikka oli Sakkolan Vilakkala.

Pietari -Tverin Karjalan matka

24.-28.7. 2003 Vesilahden Liikenteen autolla
Lomalinjan järjestelyin.

Lisätietoja ja varaukset Hannu Turkkinen 050-3839683

Email: hannu.turkkinen@lempaala.fi

Kotiseutumatka Sakkolan PETÄJÄRVELLE

4.-7.7.2003. Hinta noin 250 euroa/hlö.

Matkalla tutustutaan eritoten Petäjärven kylään, ja esillä mm.

Petäjäjärvi-kirjan teko ja Petäjäjärvi-seuran perustaminen.

Matkanjärjestäjä Vesilahden Liikenne/ Markku Nuora.

Ilmoittautumiset Markulle p. 0400-637 730

tai Teuvo Kuparinen p. 09-801 5617, 050-436 7076

Syyskesällä 2002 täytti 70 vuotta Matti Heikki Uosukainen Nokian Pinsiössä. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 11.8.1932 Hilja o.s. Hakulinen ja Viljam Uosukaisen perheeseen. Merkkipäiväänsä Matti vietti perhepiirissä.

Matti Uosukaiselle on mieluinen harrastus hevoskasvatus ja raviurheilu ja eläkevuosien myötä on aikaakin siihen hyvin liennyt. Mainittakoon, että valiojuoksijatamma Soiliina, Matin kasvattamana ja valmentamana, on menestynyt hyvin raviradoilla jo monen vuoden aikana.

Karjan kanssa evakkoon

Aune Sipiläinen (s. 21.1.1890 Sakkolan Sipilänmäellä, k. 12.3.1977 Pirkkalassa) muisteluksista muistiin merkinnyt Hellevi Kuoppo.

Vonna 1939 ilmestyi Sakkolaan kevätkesällä suurempi joukko tuntemattomia miehiä useaan kylään, erittäinkin Suvannon rannoilla oleville maille. Kun niitä arveltiin, mitä miehiään ovat, niin sanottiin, että ovat valtion työmiehiä. Niin ne olivatkin, sillä valtio lähetti miehet tekemään linnoituksia Suvannon varren maille. Linnoitukset tehtiin kivistä panemalla kivet pystyyn, muutama metri toisistaan linja-suoraan. Tätä tehtiin kesän ajan niin kauan kuin oli kaikki ne Suvannon rantamat linnoitettu. Se oli merkki siitä, että joku vaara oli Suomea uhkaamassa.

Sitten tuli syksy, ja taas alkoi tulla uusia miehiä. Niitä tuli joka taloon. Niitä sanottiin reserviläisiksi. Meille tulivat reserviläiset lokakuun 11. päivänä. Muistan sen päivän niin selvästi, kun vietimme perhejuhlaa, nimittäin sisar Elisan nimipäiviä. Kun oli juhlat parhaimmillaan, niin alkoi tulla miestä oven täydeltä. Ne esittivät itsensä, että heille oli annettava asunto. Niitä oli 21 miestä, kotoisin Kankaanpäästä

Keski-Suomesta. Ei siis muuta kuin sovittiin niin, että he saavat haltuunsa ison kamarin eli salin kokonaan ja tarpeen mukaan käyttää keittiötä. Meidän omaan käyttöön jäi kaksi pientä kamaria.

Näitä miehiä on majoitettu meidän kirkonkylään monia tuhansia miehiä. Miehet olivat meillä muutaman viikon. Sitten ne lähetettiin toiseen paikkaan ja tilalle tulivat uudet. Niitä miehiä oli 26. Ne olivat Viitasaarelta kotoisin ja jäivät, kun lähdimme evakoksi. Reserviläiset olivat kaikki sotavarusteita valmistelemassa.

Jo alkoi kuulua huhuja, että Neuvostoliitto eli ryssä vaatii Suomelta maata eli tukikohtia, että heidän rajansa olisi turvattu, ettei vihollinen hyökkäisi kimppuun. Olisi tahtonut rajansa kulkevan Suvannolle asti. Muutaman kuukauden kävivät Suomen herrat neuvottelemassa eikä luvanneet rajaa yhtään muutettavaksi. Mikä sitten oli siitä seuraus? Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen. Oli eräs marraskuun päivä, kun presidentti Kallio julisti radiossa Suomen sotatilaan.

Niin alkoi siviiliväestön evakuointi kaikista rajapitäjistä Sakkola mukaan lukien. Marraskuun 29. päivä tuli käsky, että osa talon perheestä oli lähdettävä evakkojelle. Meillekin tuli käsky, että pari perheen jäsentä oli lähdettävä evakoksi ja toiset jäävät vielä elukoita hoitamaan. Meiltä lähtivät sisareni Elisa ja Hilma ja heitä käytiin Sakkolan kirkolla saattamassa. Minä jäin veljeni pojan Kalevin Sipiläisen kanssa vielä taloutta pitämään ja elukoita hoitamaan. Mutta miten ollakaan? Ei meidänkään olomme ollut pitkäaikaisista kotona, parin päivän perästä oli meidänkin lähdettävä.

Reserviläiset tulivat 30. marraskuuta kertomaan, että Raudusta oli jo tuotu vainajia meidän hautauskappeliin. Raudun puolella oli jo tapeltu ja arvelivat, mitä tästä tulee.

Rauhassa kuitenkin käytiin nukkumaan, mutta yöllä heräsin, kun kuulin jotain erityistä liikettä. Kuulin jonkun

miehistä sanovan, että talon väki on ajettava ylös. Nousin heti. Lehmät ja elukat oli otettava mukaan, tilanne oli vakava. Olin täysin tyrmistynyt, huokaus kohosi sydämeistä. Herra, joko minun täytyy jättää rakas koti ja läheteä kohti tuntematonta tietä evakoksi.

Lähdin meidän maalla asuvaa torppari-isäntää pyytämään, että lähtisi meidän mukaan, sillä tunsin itseni ja 13-vuotiaan veljeni pojan liian heikoksi matkalle lähtemään. Mutta mies oli luvannut mennä naapurin isännän Wille Laamasen kanssa heidän tavaroitaan kuljettamaan. Sitten menin toisen talollisen, Pekka Koksen taloon pyytämään häntä meidän mukaan, että olisi turvallisempaa meidän kolmen kulkea yhdessä edessä oleva tuntematon matka. Hän lupautui ehdolla, että pannaan karja yhdessä kulkemaan. Mainittakoon, että isäntä Koponen oli jo harkinnut, sairaaloloinen kun oli, ei hän ei lähde kotoa pois. Hän lopettaa itsensä, sillä edellisenä iltana olivat sotilaat käyneet heidän saunassa kylpemässä ja unohtaneet ampuma-aseita heille, että hän käyttää niitä hyväkseen. Aie tuli estetyksi, kun menin heille. Tämän aikomuksen Pekka Koponen kertoi minulle perästä päin, että olin syynä siihen, että hänen päivänsä eivät vielä olleet lopussa.

Kun saavuin naapuritaloista kotiin, oli kiireisimmin käytävä järjestämään, mitä tavaroita ottaa mukaan. Mitään ei olisi raaskinut jättää. Otin lakanan ja hajotin sen suuren kamarin lattialle lavalle, panin siihen vaatetavaraa minä käteen sain, niin paljon että tuli iso vaatenyytti. Sitten menin ruokatavaran puolelle evästä ottamaan. Edellisellä viikolla oli vasta lahdatu iso sika, siitä otin osan mitä sain, sillä sika oli vielä pilkkomatta.

Sitten saapui naapurin isäntä Koponen, joten pantiin hevonen valjaihinkin ja tavarat rekeen ja lähdettiin. Kyllä oli raskasta lähteä kodista. Lehmä ei olisi mitenkään saanut navetasta pois, kun sai ulos pimeään aamuun, niin aina ne meni navettaan takaisin. Siat, lampaat,

kanat jäivät navettaan. Sioille vielä vein lähteissä ruokaa, kaksi isoa ämpärillistä maitoa ja kaksi isoa pyykkikorillista puuomenia. Sanoin, nämä kun syötte, niin käykää sitten lepäämään.

Vihdoin saimme lehmät kodista lähtemään. Hevonen meni kuorman kanssa edellä ja lehmät ajettiin jälestä, meidän sekä Koksen. Niin lähdettiin ensimmäiselle ja monia raskaita askeleita tuottavalle evakkomatkalle.

Kun pääsimme kylän toiseen päähän, niin Suvannon toisella puolella oleva Petäjärven kylä jo paloi ilmiliekeissä. Se oli kuin tulimeri. Ryssä oli päässyt rajan yli, oli jo Suomen puolella. Kun lähdettiin, niin sanottiin, että kun ollaan muutama viikko, niin sitten tullaan takaisin kotiin. Kun vain Suomen sotaväki ajaa ryssän pois, niin sitten on kaikki hyvin.

Ensimmäinen pysähdyspaikka oli Pyhäjärven Musakanlahden kylä. Määrä oli, että kuljetaan Pyhäjärven Pyhäkylän asemalle ja siinä pannaan junaan kaikki mitä tavaroita ja elukoita oli. Mutta ei päästy vielä junaan. Sitten kuljettiin Pyhäjärven kautta Räisälään ja monille asemille, eikä missään päästy junaan. Suuri oli evakoiden luku, minkä silmä näki, oli maantiet evakkokuormia ja kulkijoita monen kilometrin pituudelta. Se oli surkea näky, lapset itkivät ja aikuiset voivottelivat kuormien päällä. Pakkanen oli kova, eikä moni ollut saanut edes tarpeellisia vaatteita päälleen, kun tuli niin pikainen lähtö.

Vihdoin ja viimein päästyämme Oja-järven asemalle, niin siinä minut lehmien kanssa pantiin junaan. Kalevi Sipiläinen ja Pekka Koponen eivät päässeet, vaan heidän täytyi jatkaa matkaa hevosella, tietämättä, missä heidän matkansa päättyy.

Minut pantiin kylmään pimeään vauvuun lehmien kanssa. Lehmä oli 6, Koksen 4, sillä minun hoitooni jäivät Koksen lehmät, joita hoidin koko sotatälven kevääseen asti. Se oli mielestä lähtemätön matkan, kylmä ja pimeä vaunu, jossa yksin lehmien kanssa olin niin päivät kuin yötkin. Eikä määränpäätä tiennyt. Sakkolalaisilla oli määräpaikat Kylmäkoski ja Rantasalmi,

mutta saapuessani molemmat paikat olivat jo täynnä. Kuljettiin asemalta asemalle eikä mihinkään minua otettu vastaan. Vihdoin viimein sanottiin, että Seinäjoella on minulla sijoituspaikka, siellä pääsen vaunusta ulos. Mutta sinnekään ei otettu vastaan. Seinäjoen asemapäällikkö sanoi, että nyt menään Ilmajoelle Koskenkorvan asemalle. Siellä on ihmisille leipää ja elukoille ruokaa. Jouduin Eteläpohjanmaalle Ilmajoelle, Koskenkorvan asemalta pari kilometriä sijoitustaloon. Evakkomatkanani hevosella ja rautatievaunussa oli kestänyt pari viikkoa.

Koskenkorvan asemalla oli kansaa evakkoja vastassa kuin kirkonmäellä kihupyhinä. Minut tavaroiden kanssa otettiin hevosien kyytiin, lehmät tuotiin perästä. Jouduin Mikko Kullaksen taloon evakoksi. Hyvin minut otettiin vastaan. Kun menin ovesta sisään, niin kuulin kun talon palvelija oli puhelimessa ja sanoi, että jo meille yksi evakkoakka tuli lehmien kanssa. Kun minulla oli kahden talon karjaa, pyysin, että järjestettäisiin niin, että saisin molemmat hoidetuksi. Koksen lehmät pantiin Martti Kullaksen taloon, mikä olivat ihan samassa pihapiirissä, kun Kullakset olivat veljeksiä keskenään. Niin hoitelin molempien lehmät. Lehmien tulot otin itse ja valtio maksoi isännälle syötöksistä kolme markkaa vuorokaudessa.

Asunto oli minulla perheen kanssa suuressa pirtissä. Nukkumapaikka oli kaksikerroksinen sänky, minä nukuin alakerrassa ja talon pojat nukuivat yläkerrassa. Ruuan valmistin itse, talosta annettiin vain jauhot. Hyvin minua kohdeltiin. Joka iltana minun piti isännälle lukea, että hän sai sota-asiat lehdestä tietää. Edistysrienoista minä en siellä tietänyt mitään. Ainoa riento oli minulle se, että kävin joka pyhä kirkossa. Matkaa Kullakselta kirkolle oli seitsemän kilometriä.

Ainoa paha oli, että jouduin yksin sinne Ilmajoelle. Siellä ei ollut ketään sakkolalaisia, omaisista en paljon tietänyt mitään. Sisaret olivat joutuneet Rantasalmelle. Rantasalmen asemalta sain heidän osoitteensa, että sain kirjeen kautta jotain tietoja. Koponen ja Kalevi, joiden kanssa olin lähtenyt,

katosivat niin, että piti radiossa ilmoittaa. He olivat hevosella menneet ja pääsivät Kylmäkoskelle Maskunkylään evakoksi.

Hoitelin lehmä, mutta tuli aika, että käytiin joutilaskarjaa vähentämään. Minulla oli kaksi hiehoa ja myös Koksen karjassa kaksi joutilasta. Tuli Itikka-niminen karjanostaja ja vaati, että joutokarja oli hukattava, sanoi että valtio ei sitä enää käy elättämään. Koksen hiehot vietiin, ja sanottiin, että valtio niistä maksaa, joten he eivät saaneet niistä mitään korvausta. Meidän joutilaita ei viety, koska minä otin ne omalle kustannukselleni hankkiakseen niille ruuan.

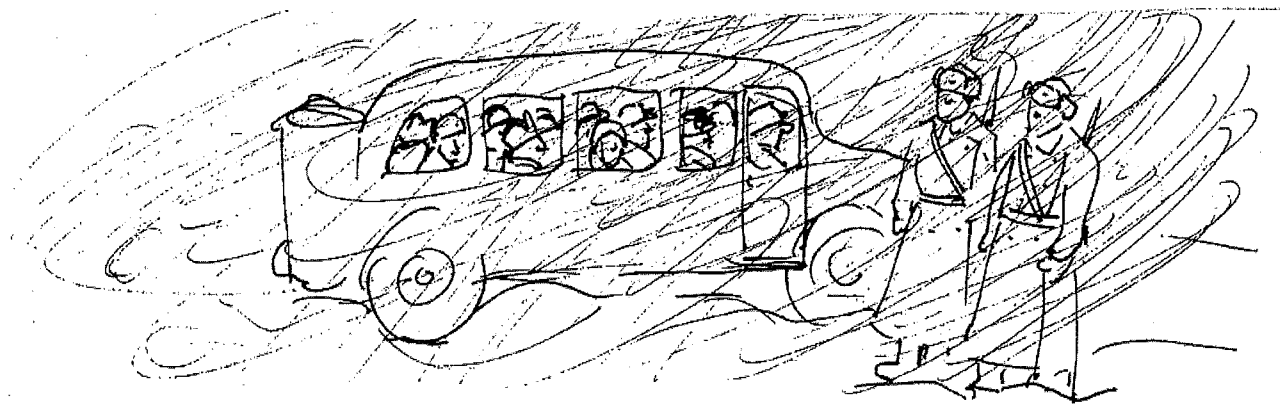
Kului ankara talvi sotatilan vallitessa, murhalinnut vain ilmassa leijailivat ja tykit jysähtelivät. Kotiin paluusta ei ollut toivoakaan, vaikka monta kuukautta oli kulunut. Pohjanmaalla ei paljon sotaa nähty, ainoastaan keran kävi vihollinen Seinäjokea pommittamassa. Seinäjoen asema sai ankan pommituksen. Muuten siellä sai olla täysin turvassa sodan vaaroilta.

Vähitellen sain yhteyttä sisariini. Heitä muuteltiin paikasta toiseen, sitten heidät oli sijoitettu Vesilahden pitäjään Korpiniemen kylään Kalle Vihaston taloon. Oli keväinen ilta, myöhäinen yö, kun sisaret tulivat minuakin Ilmajoelta hakemaan pois. Huollon viranomaiset hommasivat meille tarpeelliset paperit, millä pääsimme matkustamaan Vesilahdelle. Lehmät jäivät toistaiseksi Kullaksen hoitoon Ilmajoelle. Keväisenä päivänä vuonna 1940 olin täynnä riemua, kun pääsin sisarteni pariin. Oltiin kaikki yhdessä, vain Kalevi puuttui.

Muutaman viikon kuluttua tuli ilmoitus Ilmajoelta, että jos emme hae lehmä, he myyvät ne. Sisareni Elisa ja Koksen emäntä lähtivät hakemaan lehmä. En tiedä, millä päällä lienee isäntä Mikko Kullas ollut, kun kovan riidan perästä oli lehmät heille luovut-tanut.

Aunen ja sisarustensa tarina talvisodan evakkoajoista jatkuu seuraavassa numerossa.

Nappimaalari serkkujen luona vierailuilla helmikuussa 1943

"Vartijan ilme kasvoilla vaihtui tärkeydestä huvittuneeseen ja oikein kiusoittelevaan nauruun, kun luki tuon ammattini."

Olimme takaisin Karjalassa, Sakkolan Kiviniemessä ja elimme lumista helmikuuta. Suomen ja Neuvostoliiton rintamat olivat hiljaa, koska Saksa oli aloittanut offensiivin ja Sovjetunionin joukot olivat keskittyneet puolustus-taisteluun saksalaista vastaan.

Karjalaiset olivat aloittaneet jälleenrakentamisen. Yritettiin elää normaalia elämää, vaikkakin tunsimme sodan olevan todellista, sillä päivien pimeessä näimme taivaanrannalla saksalaisten tykkien suuliekit ja tunsimme ilmanpaineen helisyttävän ikkunaruu- tuja ja kolkuttelevan ovia. Sotatilasta saivat kokea siviilitkin kannaksella. Kaikki yli neljätoistavuotiaat oli varustettu henkilötodistuksella, jota siten oli näytettävä joka siunatussa vartiopaikassa, ennen kuin pääsit kulke- maan eteenpäin.

Niin oli minullakin. Isä oli hankkinut henkilötodistukset meille jostain kunnan- tai poliisin toimistosta. Olin ollut muutaman kuukauden töissä Sarviksella Tampereella ennen kuin tulimme kotiin Karjalaan takaisin. Sarviksella lakkasimme puunappeja. Henki-

lötodistuksessa piti myös olla ammat- ti. Mitäs luulette isän kirjoittaneen Martan ammatiksi? Nappimaalari! En ollut koskaan aikaisemmin ollut vihain- nen isälle, mutta nyt olin, ja varsinkin sen ensimmäisen kerran jälkeen, kun kosken siltoja vartioivat soltut pyysivä- t näyttämään henkilötodistusta. Olin menossa kauppaan toiselle puolen kos- ken. Vartijan ilme kasvoilla vaihtui tär- keydestä huvittuneeseen ja oikein kiusoittelevaan nauruun, kun luki tuon ammattini. Kutsui vielä kaverinsakin lukemaan tätä ihmeammatin omistajan henkilötodistusta. "Vai oikein nappi- maalari!", sanoi tämä ensimmäinen naurunpilke silmissään.

Samperin jätkä – jätkät! Sisälläni kie- hui kiukku. Ja mokomakin isä! Nyt siten riesaan joudun, kun pitää tämän vartiopaikan ohi mennä. Ja niin kävi- kin. Ja tietysti ne sotilaat olivat kerto- neet asiasta muillekin kavereilleen. Vaikka he tiesivät, että olen paikka- kuntalaisia, joka ainoa kerta minun oli näytettävä tämä henkilötodistukseni. Eivät tyytyneet vilkaisemaan siihen, vaan ottivat sen oikein käteensä luke-

akseen. Varsinkin ne uudet soltut. Kai ne nauttivat siitäkin, että olin nuori ja nätti ja herkkä punastumaan. Sällit! Ei auttanut moittia isää, hänellä oli argu- menttinsa valmiina ja hyvät olivatkin, ei minun auttanut taistella hänen mei- ninkejään vastaan. Täytyi kärsiä ne paljon puhuvat ilmeet ja huomautuk- set sieltä siltoja vahtivien vartijoiden taholta. Huvitelkaa nyt minun kustan- nuksellani, koppirotat!

Eräänä päivänä tuli serkku kyläste- lemään ja kutsui vastavierailulle. Olen aina ollut utelias ja reissunhaluinen, niin minä sain lähteä vastavisiitille. He asuivat toisella sotilasalueella ja siviiliväestön piti hakea kulkulupa, jos aikoi pois omalta alueeltaan. Ainakin näin serkkujen isä selitti minulle, kun oli jo kotiin lähdössä. Ei minulle siitä sanottu mitään kotona, niin että minä läksin ainoastaan tämä "nappimaala- rin" todistus taskussani.

Setäni kysyi vielä kerran ennen kuin sanoin hyvästit, että: "Onks siul lupa taskus, se oleskelulupa, ethä sie muute saa silviisii reissata ilma luppaa?"

Joulu 1939

42-vuotias äiti oli joutunut lähtemään 80-vuotiaan anopin, 12-, 8- ja 5- vuotiaitten lasten kanssa yön selkään marras- joulukuun välisenä yönä. Isä ja kolme vanhinta poikaa olivat isänmaata turvaamassa.

Rantasalmen koululla, johon meidät majoitettiin suuren sotapakolais- joukon kanssa, oli yläkerran luokan lattialle levitetty rukiin olkia. Niit- ten päällä nukuimme kaikki viere vieressä.

Alakerran luokassa oli pulpetit koottu ja asetettu vastakkain keskelle lattiaa pöydäksi. Sen ääressä pulpettipenkeillä istuen ruokailtiin. Äiti kuului ruuanlaittajiin. Joka aamu oli kauravelliä ja iltapäivisin joko pe- runaa ja kastiketta tai perunakeittoa. Joulupäivän aamuna tehtiin poik- keus, silloin saatiin riisipuuroa ja sekahedelmäkeittoa. Muuta jouluruo- kaa ei sitten ollutkaan.

Joulusaunassa aattoiltana äiti oli pessyt lapset saunavastalla, koska saip- puua ei ollut. Lahjoja ei sinä jouluna saatu, eikä sellaisia kukaan osannut edes odottaa. Paikkakunnan väki oli lahjoittanut nukan, joka arvottiin. Viisivuotias pikkusiskoni itki pettymyksestä, kun arpa ei osunut hänelle. Isä, joka oli päässyt jouluksi luoksemme, lupasi ostaa hänelle paljon kauniimman nukan.

Joulu tuntui kuitenkin joululta, koska silloin äiti sai tietää "siellä jos- sakin" olevista pojistaan. Tuomas oli saanut loman. Hän tuli kovassa pakkasessa, kirkkaassa kuutamossa jouluyönä koululle. Hän ei halunnut herättää nukkuvia, vaan meni vielä lämpimään saunaan yöksi. Ilo oli aamulla suuri, kun saunalta tuli veli terveenä luoksemme.

Opettaja, joka asui koululla, oli radiosta kuullut, että Lauri-veli oli haavoittunut Suomussalmella ja etsii omaisiaan jostain päin Suomen- maata, ja hänkin pääsi sitten tulemaan. Vain vanhin veli Yrjö oli vielä tietymättömissä sotantereilla. Joukko-osastojen tarkkaa sijaintiahan eivät sodan aikana saaneet omaisetkaan tietää. Kirjeet lähetettiin osasto- jen numeroilla ja nimillä rintamille ja sotasensuuri hoiti ne eteenpäin.

Joulukirkkoon ei päästy, koska matka oli liian pitkä, eikä kyytiä ollut. Se oli äidille pettymys.

Joulutunnelmaa toivat paikkakunnan asukkaat, joita tuli jouluhartau- teen koululle. Yhdessä heidän kansaan lauloimme joululauluja, luimme jouluevangeliumin ja veisasimme jouluvirsiä.

Kaikki toivoivat vain rauhaa ja iloista pääsyä takaisin esi-isien maille Karjalaan.

Sylvi Haikka s. Lamppu
Haikankatu 3 21200 Raisio

"Ei miul oo ko henkilötodistus, eiks se riitä."

"Voi sinuu tyttöparkaa. Nyt sie lie- mee joutut ko siul ei oo lupapaperloi."

Entisestäään tiesin setäni aika leikki- säksi, mutta tällä kertaa uskoin, että hänen puheensa oli totta.

"Aijajai, mitäs sie tiet ko sotapoliisi pysäyttää linja-auton ja rupiaa kyse- lemmää paperloi?" Ne viep siut esikun- taa ja syyttää sinuu vakoilemisest, oha niitä kaikelaisii desanttii!" setä jatkoi.

Ja minä pelkäsin! Siinä tienposkessa seisoi odottamassa linja-autoa, serkkuni tuli saattamaan. Sanoin siinä peloissani, että mitä mie tien ja sanon, jos ne sotapoliisit tuloot papereita tar- kastammaa? Serkkuni rauhoitteli, että älä sie kehtaa pelätä, kuhlä sie meijä isä tiijat, se vaa kiusas sinuu. Ja siul on se henkilötodistus, ei ne sinuu mihinkää putkaa lähe viemää.

Taisin huokasta vähän kuin helpo- tuksesta. Jo kuulu "häkäbussin" ääni lumituiskun seasta ja pysähtyi merkin annettuani. Serkulle viimeinen hei sit- ten, nähdään joskus, ja kiipesin linja- autoon, joka oli melkein täynnä niin siviileistä kuin sotilaista. Matka alkoi ja lumituista ei tullut loppua. Ajatte- lin, että ei ne sotapoliisit viitsi tämmöi- sellä ilmalla olla liikkeellä, mutta kui- tenkin, kun bussi pysähtyi, katselin aina tarkasti sisään tulevia.

Niin ajettiin eteenpäin, hitaasti mut- ta varmasti, olihan tiet jo melkein peit- tyneet lumen alle. Vihdoin näin etu- ruudusta kosken sulan, tummana vir- tana ryöpyävän veden ja tiesin, että jään pois tuolla kosken toisella puo- lella.

Säästyinpähän tällä kertaa näyttä- mästä siltavartijoille "nappimaalarin henkilötodistusta", mutta kotiin tultu- ani olinkin taas sotajalalla isän kanssa tästä oleskeluluvan hankkimisesta. Isällä oli argumenttinsa: "Äläh nyt, siinhä sie seisot etkä oo misää putkas ja olha siul henkilöllisyyskorttiis, eihä ne nyt lapsii mää pistämää putkaa!"

Isä, isä – mitä mie siul mahan!

Martta Karvon Olesen

Sakkolan Kiviniemestä lähtöisin olevasta nappimaalarista tuli taiteilija, joka asuu Tanskassa.

www.sakkola.fi

www.vuoksela-seura.fi

www.metsapirtti.net

Elämää Vuokselassa jatkosodan aikana

Karjalan Liiton toimesta v. 1965 on julkaistu historiateos "PALUU KARJALAAN Palautetun alueen historiaa 1941 - 1944", joka kertoo siitä aineellisesta ja henkisestä suurtyöstä, minkä karjalaiset suorittivat sodan kestäessä hävitetyssä kotimaakunnassaan. Teos antaa laajan yksityiskohtien menevän kokonaisnäkömyksen, miten tuona aikana maassa toimittiin elämisen eri osaluilla ja mitä se merkitsi karjalaisille, jotka kahteen kertaan joutuivat pakoluovuttamaan kotiseutunsa.

Kirjan 337-sivua lukemalla saa yksityiskohtaisia tietoja eri asioiden taustoista miten valtiovallan päätöksillä asioita ohjattiin ja miten toimittiin yksilötasolla. Lukijalle syntyy väistämättä paljon kysymyksiä, joihin toivoisi saavansa vastauksia meille nuor-

remmille, joilla ei muistikuvia siellä asumisesta ole.

Jälleenrakentamista loppuun saakka

Keväällä 1944 oli palautetun alueen väestöstä palannut takaisin kotiseudulle n. 228 000 henkilöä eli n. kaksi kolmasosaa vuoden 1939 väestömäärään nähden. Kunnittain tilanne vaihteli riippuen maantieteellisestä sijainnista ja talvisodan hävityksestä. Paluuta valvottiin ja toiminta tapahtui sotilashallintoalueen säädösten määräämin ehdoin.

Vuokselan väkiluku v. 1939 oli 2824 ja 15.5.1944 mennessä takaisin palanneita oli 2235 henkilöä eli 79,1 %.

Miesten ollessa rintamalla, jäi vastuu perheen elämisen uudelleenjärjes-

tämisestä entisellä kotiseudulla muille perheen jäsenille. Vähitellen niin kunnallinen kuin seurakunnallinen toiminta aloitti toimintansa jatkosodan aikana niitä koskevien lakien antaessa mahdollisuuden.

Yhdessä yrittäminen ja toisten auttaminen korostui kyläläisten piirissä. Ongelmia oli varmaan kaikilla henkilökohtaisella tasolla kuin myöskin yhteisesti. Tavoitteena oli usko siitä, että elämää voisi suunnitella eteenpäin pitkäjänteisesti.

Seuraavassa on mallina pöytäkirjaote, jossa on käsitelty huonon postinkulkua ja sen parantamista.

Pöytäkirja, tehty Vuokselan kunnan Kuninkaanristin, Kontulan ja Räihärannan kyläläisten kokouksessa Kon-

tulan kylässä Viktor Tiinuksen talossa 7.päivänä toukokuuta 1944

1 § Puheenjohtajaksi valittiin yli-konst. Uno Junttila ja pöytäkirjanpöytäkirjaksi Väinö Karonen

3 § Keskusteltiin vilkkaasti nykyisestä postinkulusta Kuninkaanristin, Kontulan ja Räihärannan kyliin ja todettiin, että postin saanti nykyisin on kovin huonoa ja epämääräistä saaden vain kolme kertaa viikossa tännepäin ja lähtevä posti ei mene kuin Virkkilästä asti, jonne jokaisen täytyy se kuljettaa sinne ollen Räihärannalta asti matkaa noin 8 km, välillä vielä Vuoksen ylittäminen. Nykyisin kulkee suojeluskunnan ja lottien postikin Kuninkaanristiin myöhästyen usein monta päivää Virkkilän kautta kulkien, kun lottia ja sk.piiri sijaitsee Käkisalmissa.

Kokouksen yksimielinen mielipide oli se, että anotaan postinkulkua Kasarmilasta käsin kuusi kertaa viikossa hevospostina, (sillä aikaisemminkin kulki hevosposti Kiviniemestä Kuninkaanristiin asti) joka samalla kuljettaisi lähtevän postin Kasarmilaan ja tullessaan toisi tulevan postin, kun Kasarmilaan tulee posti joka arkipäivä eikä matkaa sinne ole kuin 8 km. Kuninkaanrististä asti, joka olisi linjan päätepiste.

Lopuksi valittiin ylikonst. Uno Junttila edustajaksi postitarkastajan luona Viipuriin selvittämään aiaa ja anomaan edellä mainittuja parannuksia paikkakunnan postinkulkuun. Kokouksen osanottajat toivoivat, että postitarkastaja ja -hallitus suhtautuisivat myönteisesti anomukseen.

Muistelmia talteen edelleen -keräys

Monen pitäjäseuran kuin myöskin yksittäisten henkilöiden toimesta on entisiä perinteitä ja muistoja tallennettu kiitettävästi. Moni nuoremman sukupolven edustaja on kuitenkin herännyt miettimään asioita osaltaan siinä vaiheessa, kun oman perheensä osalta ei enää kertojaa ole. Tutustumalla PALUU KARJALAAN teokseen uskoisin aktiiviteetin lisääntyvän nuoremman sukupolven keskuudessa.

Kirjan sisällysluettelo herättäne kysymyksiä, joihin vastauksia toivoisi saatavan:

- Karjalaiset evakkotiellä v. 1940
- Kotimaakunta saadaan takaisin
- Väestön palauttaminen alkaa
- Palaamislupia, henkilöllisyyslupia, kuljetustodistuksia
- Ankara talvi 1941 - 42
- "Kevätsiirto ja kevätkamppailu"
- Siirtyminen siviilihallintoon
- Kunnallinen elämä
- Seurakunnallinen elämä
- Maataloutta maanviljelysseurojen johdolla
- Parakeista ja korsuista lämpimiin asuntoihin
- Viipuri
- Sortavala, Käkisalme, kauppalat
- Menetetyn omaisuuden korvaaminen
- Huoltoa ja avustuksia
- Terveystenhoito
- Kouluopetus
- Henkistäkin huoltoa tarvitaan
- Jälleenrakentamista loppuun saakka
- Suurhyökkäys ja evakuointi
- "Karjalan viimeiset päivät"

Teoksen lopussa on todettu mm.

"Kotiseudulla vietetty aika, pitempi tai lyhyempi, ilmeisesti muodosti karjalaiselle heimolle niin arvokkaan henkisen aarteen, että jälleenrakentamisen vaiva ja uuden evakkomatkan tuska oli toisarvoista. Olihan saatu vielä kerran omin silmin nähdä, kuinka Karjalan kunnalla lehti puu, oli saatu uutta henkistä voimaa jäljellä olevia elinvuosia varten, oli yhä enemmän arvokasta perinnettä jätettäväksi tuleville karjalaispolville".

Tänä päivänä kotiseutumatkailamme olemme yhä edelleen voineet todeta, kuinka Karjalan kunnalla lehti puu ja kuinka kaikki siellä yhä edelleen kukkuu. Surullisempaa katsottavaa on todeta entisten sukupolvien kovalaa ja ahkeralla työllä aikaansaatuun asuinsijojen nykykuntoon. Kaikesta siitä huolimatta yhä uudelleen ja uudel-

leen sinne mieli halajaa ja juurien etsintä jatkuu.

Kiinnekohtia löytyy ja yksityiskohdille yrittää löytää selityksiä. Niiden kirjaaminen muistiin niin matkoilla kuin haastatteleamalla siellä eläneitä henkilöitä on arvokasta perinnetyötä.

Vuokselan osalta kaikki syntyvä dokumentointi tukee seuramme tavoitteiden mukaista toimintaa.

Toivotan menestystä keräystyölle ja jään odottelemaan tuloksia.

Taisto Virkki

www.vuoksela-seura.fi

Kiviniemen kutomakurssilaiset 1935

Kutomakurssi Kiviniemessä. Kuvan lähettäjä Marja Laiho tunnisti Orvokki Nurmisen, os. Koiranen, eturivistä, komea valkea kaulus kaulassaan.

VIRKIN VIRKKEET

Viime vuoden lopun ja kuluvaan vuoden alun aikana minulla on ollut aikaa mietiskellä elämän ihmeellisyyksiä. Erityisesti joulun aikaan hiljentymisen myötä läheiset ihmissuhteet ja ystävien merkitys korostui.

Karjalassa eläneiden ja siellä varsinaisen elämäntyönsä tehneiden henkilöiden määrä vähenee vuosi vuodelta.

Meillä nuoremmilla on ollut onni myötä saadessamme heiltä paljon elämäkokemuksia ja muistoja ajalta jolloin he asuivat siellä ja edelleen muistoja ja elämänohjeita niistä hetkistä nykypäivään monien vaiherikkaiden vuosien jälkeen. Loppiaisen jälkeisenä tiistaina sain siitä hyvin konkreettisen tunteen käydessäni Tampereella sairaalassa onnitelutervehdystä viemässä Vuoksela-Seuran rouvan 95-vuotissyntymäpäivänään. Lämmin ystävällinen katse, kädenpuristus ja keskustelumme jäi pysyvästi mieleen.

Tällä hetkellä ajatukseni ovat lenneleet niin työasioiden kuin vapaa-ajan harrastusten välillä. Päälimmäisenä on mielessä jäsenellä ja valmistella kuluvaan vuoden Vuoksela-Seuran toimintaan liittyviä tapahtumia ja vuosikokouspäätöksien toimeenpanemisia. Vuosikokous ja MUISTOJEN ILTA-tapahtuma on kesäkuussa Hämeenlinnassa. Ajankohta ja kokouspaikka ovat vielä avoinna. Yhteistoiminta niin naapuripitäjien kuin myös venäläisten hallintoviranomaisten kanssa kuluvaan vuonna on edessä. Tietysti kotiseutumatka on myös kesän ohjelmassa mukana.

Erillishankkeena SOTIEMME VUOKSELA - historiikin kartoitustyö on menossa. Työ on haasteellinen ja kiireinen.

Olemme selvittämässä arkistotietojen valossa vuoden 1939 Vuokselan henkikirjoja ja Sota-arkistosta saatavia henkilökohtaisia tietoja. Sen lisäksi haastattelujen muodossa pyritään saamaan muistikuvia niin sotarintamilta kuin siviilielämästä sota-ajoilta Vuok-

selassa.

Oma lukunsa ajankäytölle on osallistuminen erilaisiin karjalaisiin tapahtumiin, joita todella on tarjolla ruhtinaallisesti.

Henkilökohtaiset tapaamiset rikastuttavat elämää. Vietin itse viime joulun sairaalassa ja minusta tuntui, että siellä meitä oli koolla iso perhe niin hoitajia kuin potilaitakin, joilla juuret olivat Karjalassa. Lisäksi hiljentymisen myötä luin talvisodassa olleen Er.P 6 (Erillinen pataljoona n:o 6) kohta-loista kertovan kirjan, jonka kirjoittajana on Paavo Susitaival. Pataljoonan perinnetoimikunnan työstä oli selostus viime lehden 8/2002 numerossa Turkkisen Hannun kirjoittamana. Vuonna 2004 suunnitellulle matkalle pataljoonan taistelupaikoille tekee mieli lähteä mukaan.

Toivon mukaan tänäkin vuonna saamme vuokselaalaisia muistelemaan ja kirjoittelemaan juttuja tähän lehteen.

Ottakaapa rohkeasti yhteyttä ja haastellaan asioista lisää. Esitystapa on vapaa ja olen valmis juttelunkin perusteella kirjoittelemaan tekstin. Entiset valokuvatkin kiinnostavat edelleen, kuin myöskin erilaiset esineet ja niihin liittyvät muistot.

Me vuokselaalaiset kannatamme lämpimästi Anja Kuopan JAMAKKA-palstalla esitettyä perinteen keräämisajattusta.

Sukujen perillisten tulisi asian tarkuus ja merkitys tiedostaa. Miten dokumentit ja esineet arkistoidaan ja säilytetään, se on yhdessä miettimisen arvoinen asia. Sakkolalaisten osalta on ihailtavaa heidän aikaansaannoksensa SAKKOLA-MUSEO Lempäälässä.

Nauttikaamme Suomen talvisesta luonnosta, sen kauneudesta ja erilaisista harrastusmahdollisuuksista.

Lämpimin vuokselaaterveisin

Taisto Virkki

VUOKSELA-SEURA ry

Perustettu 6.1.1950 Hattulassa. Seura toimii entisen Vuokselan kunnan alueella asuneiden ja heidän jälkeläistensä keskinäisenä yhdyssiteenä, kokoa ja tallentaa Vuokselan alueeseen, väestöön ja historiaan liittyviä tietoja ja kulttuuriarvoja sekä valvoo muutoinkin kotiseudun muistoja ja perinteitä.

YHTEYSTIEDOT:
www.vuoksela-seura.fi

Seuran toiminnan koordinointi,
yhteistoiminnasta huolehtiminen ja tiedottamisvastuu

Taisto Virkki
Paununkatu 24 33700 TAMPERE
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 050 - 553 8607

Sukututkimusasiat

Pentti Warvas
Tervatie 25 03100 NUMMELA
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)

Timo Broman
Kurkelantie 619 25460 TOIJA
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

Larin Paraskesta Lilja ja Toivo Laidiseen

Kotiseutumatkoja suunnitellaan jälleen tehtäväksi tänäkin vuonna monen tahon ja ryhmän toimesta.

Viime vuosikymmenen aikana on matkojen seurauksena saatu yhteistyössä eri osapuolten kesken aikaan mm. erilaisia muistomerkkejä ja myös tapahtumia entisillä asuinpaikoilla entisissä kotipitäjissämme. Seuraavassa tekstissä Vuoksela-Seuran kunniajäsen, monien julkaisujen toimittaja, kotiseutuneuvos Väinö Ryyppö muistelee v. 1991 tehtyä toivematkaa.

Vuoksela-Seura järjesti toivematkan entisille kotikunnaille 21. -23-7-1991. Ryhmä majoittui tällä kertaa hotelli Sudenhäntään Suvannon eteläpuolelle vastapäätä tuhoutunutta Sakkolan kirkkoa. Toisen matkapäivän iltana kävelivät ja pohdiskelivat maailman menoa siinä rantamailla Paavo Liski ja Voitto Silfverhuth puolisoineen sekä Mauri Silfverhuth ja tämän kirjoittaja Väinö Ryyppö. Joukkoon liittyi yllättäen myös Raudun kirkonkylässä silloin asunut Lilja Laidinen.

Hänen kertomansa mukaan runolaulaja Larin Parasken haudalta Raudun Palkealasta oli jo pian sotavuosien jälkeen kadonnut kaunis muistokivi. Se oli kuitenkin löytynyt erittäin pahoin vaurioituneena. Hän toivoi suomalaisen tukea uuden muistomerkin hankkimisessa. Lupasimme auttaa asiassa.

Kotiin palattuamme otin yhteyttä opetusministeriöön. Kirjoitin myös Karjala-lehteen matkakertomuksen, jossa mainitsin Lilja Laidisen esittämän toivomuksen. Mikkelissä asunut Rautulaisten pitäjäseuran tai Rautuseuran silloinen puheenjohtaja sattui lukemaan artikkelin. Hän soitti minulle, jolloin kerroin hänelle tarkemmin asiasta ja annoin Lilja Laidisen osoitteen. En ole tarkoin selvillä, mitä kaikkea tapahtui Rautulaisten pitäjäseuran, opetusministeriön, Lilja Laidisen sekä muiden hankkeessa mukana olleiden tahojen ja henkilöiden kesken. Joka tapauksessa suoritettiin Larin Parasken haudalla uuden muistomerkin paljastaminen 29.9.1992.

Larin Paraskesta voitaisiin kirjoittaa

paljon. Todettakoon tässä vain yksi, kaiketi merkittävin seikka. Elias Lönnrotin kokoamassa Kalevalassa (1849) on 50 runoa ja niissä 22795 säettä. Larin Paraske osasi ulkoa 32676 säettä, eli paljon enemmän kuin mitä Kalevalaan oli otettu hänen ja muidenkin esittämiä säkeitä.

Mainittakoon, että Lilja Laidinen muutti Suomeen 1992 ja asuu Mikkelissä. Hänen poikansa Toivo Laidinen on tullut tutuksi monelle kotiseutumatkalaiselle matkojen yhteydessä. Hän tuntee hyvin paikalliset olosuhteet ja alueet.

Kun Vuoksela-Seuran asettama videotyöryhmä teki kesällä 1998 Väinö Pulkin ja Paavo Liskin johdolla kolmekin kuvausmatkaa Vuokselaan, Toivo Laidinen autoineen oli ratkaisevana apuna tehtävän hoidossa. Kuvaukset suoritettiin "maalta, mereltä ja ilmasta" eli entisiltä kotikunnailta, moottoriveneestä ja helikopterista. Niin meillä on nyt katseltavana video "Vuoksela- ennen ja nyt". -TV

Tyttöosasto hiihtoretkellä

Kristillinen tyttöosasto hiihtoretkellä Lapinlahdella, opettajana Elissa Kiiski. Ennen sotia otetun kuvan tarkkaa vuosilukua ei ole tiedossa. Kuvan lähetti julkaistavaksi Helli Nisunen.

Vuoksela-sarja jatkuu

Vuoksela-sanana perusteet, kylien ja vastaavien alueiden määrittelyt

Vuoksela nimenä on alunpitäen käytetty Uudenkylän rukoushuoneen nimenä.

Kerrotaan, että kun rukoushuoneen nimikysymystä pohdittiin, niin tällöin rukoushuonekunnan puuhamies, talonpoika Daniel Fabrian Jääskeläinen sanoi: "miekö herrään kesäaamun, ni aurinko paistaa Vuokse päältä ja miekko

mään illal nukkumaa, ni viel se paistaa Vuokse päältä. Mie esitä, et pannaan nimeks Vuoksela". Tästä syntyi nimi ensin rukoushuonekunnalle, sittemmin seurakunnalle ja lopuksi myös kunnalle. Sen osuvampaa nimeä ei olisi voitu löytääkään.

Kylämäärittelyksen perusteet

Seurakunnan perustamisvaiheessa senaatin päätöksellä seurakunnan piti aloittaa 1.5.1913 ja siihen määrättiin kuulumaan Valkjärven kylät Uusikylä ja Päiväkivi, Sakkolan kylät Kuninkaanristi, Noisniemi ja Räihäranta sekä Muolaan kylä Vuosalmi. Vuokselan kunnan toiminta alkoi 1.1.1917.

Vuosalmen kylä erosi Vuokselasta vuoden 1926 alusta liittyen Äyräpään kuntaan.

Virallisten kylänimitysten lisäksi on ollut käytössä myös maantieteellisesti yhtenäisistä alueista seuraavat nimet:

Kottila, Kontula, Virkkilä, Alhola ja Hirvisaari.

Lähteet: Vuoksela-pitäjäshistoriikki ja Vuokselan kylät ja asukkaat- teos

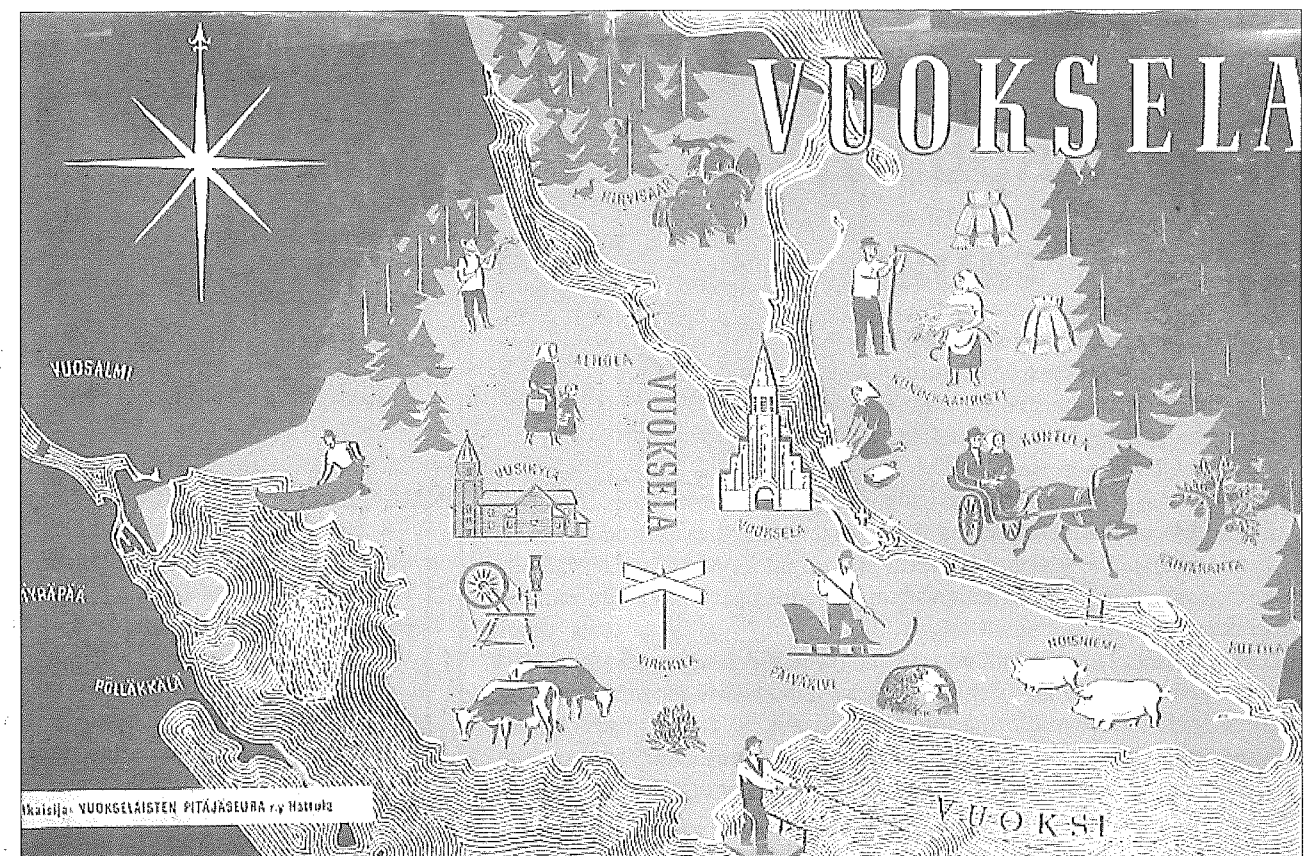
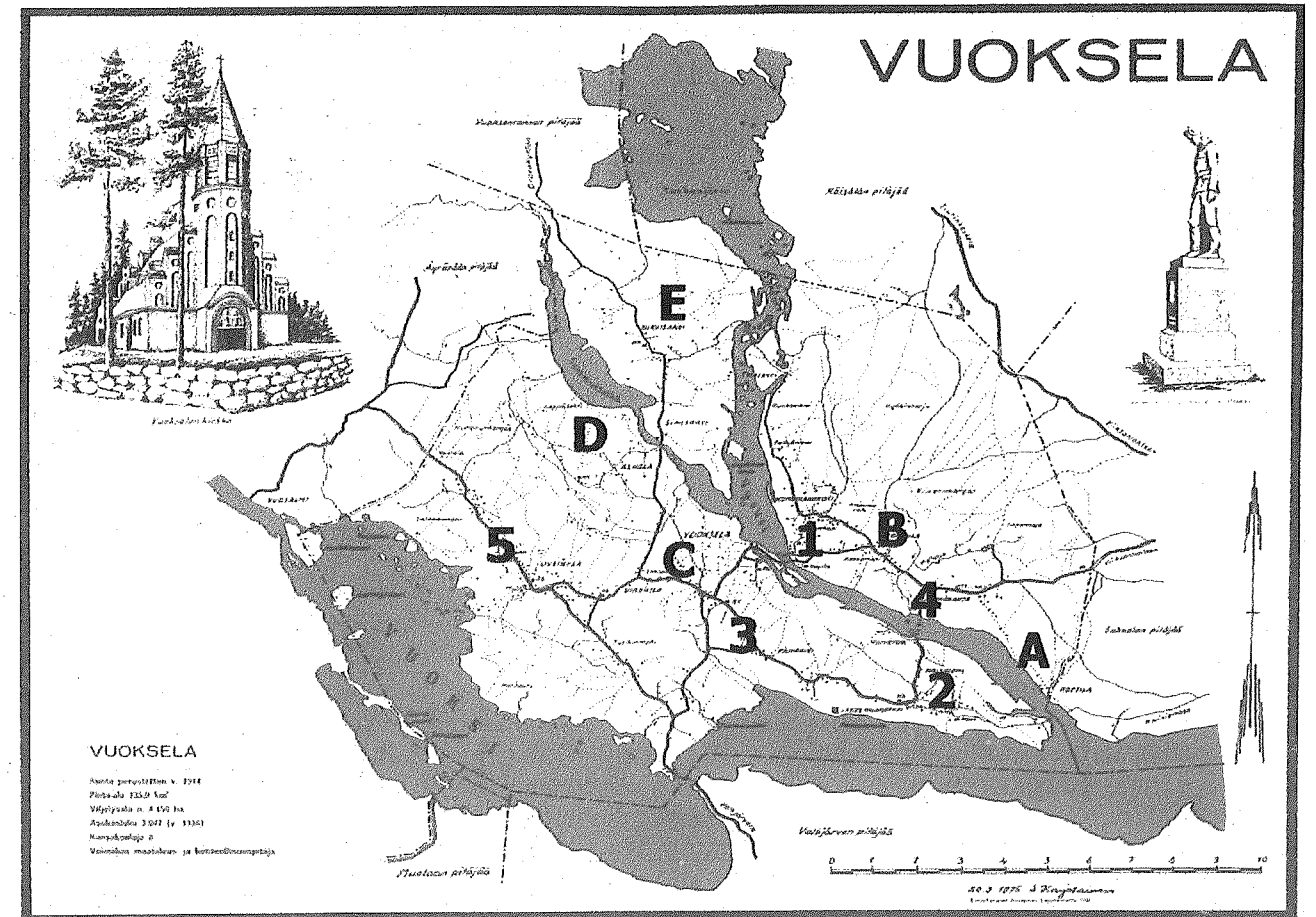
Taisto Virkki

Seuraavan sivun kartan selitykset:

1. Kuninkaanristi
2. Noisniemi
3. Päiväkivi
4. Räihäranta
5. Uusikylä

- A. Kottila
- B. Kontula
- C. Virkkilä
- D. Alhola
- E. Hirvisaari

Jääskeläisen perhettä Udestakylästä 1910. Istumassa vas. Arne, Daniel Fabian ja Katri sylissänsä Martta; seisomassa Armas sylissänsä Leevi.

Metsäpirtti Seura ry: n kevätkauden näkymiä

Täydet 30 vuotta

Tämä vuosi on ainakin kahdesta syys-tä Metsäpirtti Seuralle juhlan arvoinen.

Helmikuun 12. päivänä 1973 koontui joukko metsäpirttiläisiä Hel-singin Rautuseuran edustajien kanssa perustamaan Rautu- Metsäpirtti ker-hon. Aikanaan Metsäpirtti Seura ryh-tyi itsenäiseksi, mutta suhteet naapuri-pitäjäiläisiin ovat säilyneet niin hyvi-nä, että yhdessä juhlitaan 19.2. klo 18.00 Karjalatalon Galleriasalissa. Ter-vetuloa!

Tarinailta maaliskuussa

Tapaamme keskiviikkona 19.3. klo 18.00 Karjalatalon Sortavala salissa. Ohjelma on vielä salaisuus, mutta sitä varmasti on.

Taipaleen taistelijat

On ollut tapana kerran vuodessa py-sähtyä muistamaan Taipaleen taistelu-ja siellä mukana olleiden kera. Nyt tämä tapahtuu 16.4. klo 18.00. Tarjol-

la kahvia ja mielenkiintoista ohjelmaa.

Retkelle menneisyyteen

Toukokuussa järjestetään kiertokäyn-ti Kansallismuseossa. Lähdetään kat-somaan mitä Metsäpirttiin läheisesti liittyvää sieltä löytyy. Tarkempi ajan-kohta myöhemmin.

Menneitä muistellen

Se toinen juhlan aihe tänä vuonna on Metsäpirtin pitäjän itsenäistyminen Sakkolasta 100 vuotta sitten. Milloin ja missä tätä juhlimme on vielä työstö-vaiheessa, mutta varmasti juhlimme pitäjäjuhlien yhteydessä. Perästä kuu-luu!

Suvannon seudun sukututkimuspiiri

Viime vuonna toimintansa aloittanut sukututkimuspiiri kokoontuu 1.2. klo 13.00 Karjalatalossa. Tervetuloa kaik-ki kiinnostuneet.

Metsäpirttijärjestöt tapasivat

Jo vuosia metsäpirttiläiset järjestöt ovat hoitaneet yhteisiä asioita epä-virallisissa kokouksissa Metsäpirtti järjestöt nimissä. Tähän on ollut tar-vetta erityisesti yhteisten muistomerkkihankkeiden vuoksi. Aktiivisena toimijana ja yhteyksien ylläpitäjänä on nämä vuodet ollut Aulis Ukko-nen.

Yhteistyön tuloksena vanhan hautausmaan nurkkaan on siistitty muis-tojen lehto muistomerkkeineen. Kesällä vietettiin Metsäpirtissä kolmatta kertaa pitäjäjuhla, jonka yhteydessä otettiin uudestaan käyttöön talkoil-la järjestöjen yhteistyönä kunnostettu lahjoitusmaatalonpoikien muisto-merkki.

Tampereella 11.1.2003 pidetyssä kokouksessa järjestöjen edustajat päät-tivät, että yhteisten asioiden hoitaminen jatkuu tästä eteenpäin Metsä-pirtti Seura ry:n Metsäpirttijärjestöt-toimikunnassa. Kukin järjestö nime-ää edustajansa toimikuntaan, joka laatii itse toimintasuunnitelmansa sekä kokoontuu tarpeen mukaan. Tämä ei luo lisää byrokratiaa. Mutta nyt toiminta on juridisesti pitävää. -IP

Töitä tarjolla talkoolaisille

Metsäpirtin hautausmaa on pensaik-koisessa kunnossa ja kirkon kivijalas-ta jäljellä oleva osa lähes näkymättö-missä. Päätettiin tehdä tilanteelle jota-kin. Lähdemme pienellä joukolla tal-koisiin 25-28.4. Toukokuussa 16-19 järjestetään todennäköisesti toinen tal-koomatka. Jos kiinnostaa, ota yhteyt-tä.

Kotiseutu kutsuu 6-8.6.

Käenkukuntaa, Laatokan laineita ja kulleroketoja – niitähän aina keväällä korvat ja silmät kaipaavat. Järjestäm-me matkan, tule mukaan!

Ilmoittautumiset ja lisätietoja yhdis-tyksen sihteeriltä: Ilmi Pesonen, puh. 09-694 6309 tai sähköposti: ilmi.pesonen@welho.com

Vuoden ruoka ja leivonnainen: Sukunapaisti ja lohippiirakka

Karjalan Liitto on valinnut vuo-den 2003 ruoaksi ja leivonnaisek-si sukunapaistin Terijoen tapaan sekä Vuoksen varren ja Laatokan rantojen reseptikirjoista tutun lo-hippiirakan.

Terijoen sukunapaisti on saanut nimensä paistoastista, jonka mate-riaali on valurautaa ja pinta ema-lia. Paistin lihana käytetään luista naudanlihaa, sianlapaa ja lampaan-rintaa. Teurasaikana sukunapaistiin pantiin myös pala muniaisia ja maksaa.

Vuoden ruoan ja leivonnaisen ohjeet löytyvät mm. Karjalan lii-ton nettisivuilta ja Jaakko Kolmo-sen kirjoista Karjalan ja Petsamon pitäjäruoat ja Karjalan parhaat lei-vonnaiset.

Metsäpirtti Seuran uusi hallitus järjestäytyi

Kalevi Hyytiä jatkaa puheenjohtajana,
sihteeri Ilmi Pesonen lehtityön yhteyshenkilöksi

Metsäpirtti Seuran hallituksen pu-heenjohtajana jatkaa Kalevi Hyytiä. Yhdistyksen varapuheenjohtajaksi va-littiin Kimmo Laulajainen ja sihteeri-nä jatkaa Ilmi Pesonen.

Muut hallituksen jäsenet ovat Vesa Hämäläinen Airi Kosonen, Pentti Ra-

jaheimo ja Mauno Vaski. Rahastonhoi-tajana jatkaa Pirjo Rosenberg ja jäsen-rekisterin pitäjänä Sylvia Paukku.

Yhteyshenkilönä Suvannon Seutu lehteen toimii jatkossa Ilmi Pesonen ja tiedotustoimikuntaan nimettiin Mau-no Vaski.

Ilmi Pesosen tavoittaa
puhelimesta p. 09-694 6309
s ä h k ö p o s t i o s o i t t e e l l a :
ilmi.pesonen@welho.com
postitse os: Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki

Kiisi Viljami kiiriet

Viljam Kiiski pikipöntässä – ja miten niille housuille kävikään...

Kerron lyhyesti oheisen valokuvien tarinan.

Viljami Kiiski oli Sakkolan Haparai-sista, hauska ja välitön huumormies. Asui Punkalaitumella Talalan kylässä maanviljelijänä. Hän kävi usein meillä kylässä Lempäälässä. He olivat isän kanssa serkuksia. Nämä kuvat ovat 35-

40 vuotta sitten otettuja.

Viljamin lähellä rakennettiin taloa ja hän meni taaskin tuona helteisenä hei-näkuun päivänä rakentajien juttusille ohi kulkiessaan. Minä en tiedä, osoit-tivatko he Viljamin tuntien ja seurauk-set tietäen istuinpaikaksi tuota halkais-tua pikitynnöriä. Vai istahtiko Viljami

siihen muuten vain, enempää katso-matta.

No, juttu luisti ja aika kului muka-vasti. Pitää tästä lähteä kotiin! Ei si-nulla mikään kiire, istu vain ja jutel-laan. Näin rakentajat toivoivat, että aika, aurinko ja piki tekisivät tehtävän-sä. Tällä välin oli joku käynyt jo ka-meran hakemassa tulevaisuutta ajatel-len. Ei, kyllä minä nyt lähdän; Aino-kin, vaimo, meinaa, että onko sille vaika jotakin sattunut.

Aino kertoi joskus jälkeensä kat-soneensa ikkunasta, kun mies tulee kotiin housut kainalossa. Eihän sen pitäisi humalassakaan olla, ja jos olisi housuun mennyt, niin kyllä alushou-sutkin olisi luullut heittävän pois.

No, kaikki selvisi onnellisesti, vaika päällyshousut menivätkin.

Muistan kerran, kun Viljami joi meil-lä aamukahvia paitahihasillaan. Hän katsoi paitaansa pari kertaa ja sanoi, olikohan minulla tällainen paita, kun läksin kotoa. Hörppäsi taas kahvia ja taas katsoi paitaa. Ei, kyllä minulla oli yksivärinen paita ja tässähän on raidat. Tämähän on Kalevin paita!

Hän oli ollut tyttärensä luona Tam-pereella, ja oli vain vahingossa laitta-nut tyttärensä miehen paidan päälleen. Näin selvisi tämäkin asia.

Viljo Pitkänen

Ajatuksia lahjoitusmaakaudesta – osa 1

Aika ennen Suurta Pohjansotaa

Vuonna 2001 kunnostettiin Sakkolan Hovinkylässä vuonna 1936 Aarno Karimon suunnittelema Sakkolan ja Raudun yhteinen lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki.

Vuotta myöhemmin kesällä 2002 saatettiin likimain alkuperäiseen kuntoon Metsäpirtin kirkon tuntumassa oleva muistomerkki ja lopullista toteuttamistaan odottelee Pyhäjärven kirkon välittömässä läheisyydessä oleva rakennelma.

Näitä muistomerkkejä pystytettiin aikanaan neljä, mutta neljän, Valkjärven kirkon kupeella sijainneen on sota tai neuvostoaika pyyhkäissyt jäljettämiin.

Näiden tapausten myötä aloin selvittää itselleni, millainen lahjoitusmaakaika oikein oli. Seuraavassa lyhykäisesti se, mitä löysin.

Autio maa

Aloitetaan kuitenkin hieman aikaisemmista ajoista, jolloin läntinen Karjalan Kannas oli Ruotsin hallinnassa ja kerrataan Karjalan alueen historiaa ajalta ennen Suurta Pohjansotaa (1700-1714). 1570 – 1595 vallitsi Ruotsin ja Venäjän välillä 25-vuotinen sota.

Sodan seurauksena vuonna 1597 oli Kivennavan ja Uudenkirkon itäosissa noin 75% taloista autioina ja samojen pitäjien länsiosissakin noin 50%. Virolahden ja Vehkalahden ranta-alueilla noin 50% taloista oli autioita. Sisämaassa Luumäen ja Ruokolahden välisellä alueella autioituneita taloja oli yli 50%. (Anssi Mäkinen: Linnaleirit ja vainovalkeat. SKS 2002).

Vaikka Mäkinen tutkimuksessa varsinaisena kohteena olivat Ruotsin (Suomen) alueen tuhot, on kirjan lopussa arvioitu myös Venäjälle kuuluvilla alueilla sodan tuhoja. Käkisalmen läänissä (Itäisellä Kannaksella ja Pohjois-Karjalassa) ja Inkerissä 75-100% taloista oli 1597 autioina.

Varsinaisten sotatoimien lisäksi au-

tiotumisen syynä olivat omien sotajoukkojen majoituksen ja muonituksen aiheuttamat rasitukset eli linnaleirit.

Kylien autioituminen merkitsi tietysti samalla väestökatoa, joka koski erikoisen voimakkaasti Käkisalmen läänin ortodoksista väestöä. Vuoden 1610 tienoilla Ruotsin ja Venäjän välillä alkoi jälleen sotatila, jonka seurauksena Käkisalmenlääni ja Inkeri siirtyivät Stolbovan rauhassa 1617 Ruotsille.

Tuon sodan sankareita olivat mm. Kustaa II Adolf ja Jaakko de la Gardie, viimeksi mainittu tunnetaan myös nimellä Laiska-Jaakko muistona siitä, että hän majoittui Stobovan rauhaa edeltäneen sotatilan aikana sotajoukkoineen vuosikausiksi Novgrodin tuntuun eikä suostunut sieltä poistumaan. Tästä hokema ”Lähtee kesä, lähtee talvi, vaan ei lähde Laiska-Jaakko”.

Näistä voittomaista Käkisalmenlääni ja Inkeristä Pähkinäsaarenlääni annettiin Laiska-Jaakolle läänitykseksi, joka kuitenkin peruutettiin 1630. Tämän jälkeen maat olivat pääosin kruunun verotusmaita, kunnes 1600-luvun puolivälissä Käkisalmen läänistä alettiin myöntää läänityksiä lähinnä ruotsalaisille ja balttilaisille aatelisille.

Alueen suurimpia läänityksiä lienevät olleet kreivi Pietari Brahelle kuulunut Pielisjärven kunta sekä riikalaiselle sotakomissaarille ja vapaaherralle Henrik Crontiernalle kuuluneet Pälkjärven ja Ilomantsin kunnat.

Pääasiallisin sopimuksen määrittelemä etu läänityksen haltijalle lienee ollut alueelta kannettavat valtion verot. Ajan mittaan läänitysten haltijat pyrkivät kuitenkin lisäämään talonpoikien rasitteita. 1600-luvun lopulla läänityksiä alettiin jälleen peruuttaa.

25-vuotinen sota (1570-1595) ja Ruotsin sotatoimet Venäjällä ennen Stolbovan rauhaa (1610 – 1617) olivat karkottaneet Käkisalmenläänistä suuren osan sen ortodoksiuskoista väestöstä.

Ruotsin luterilaisen kirkon voimakas käännytystyö rauhansopimuksen jälkeen aiheutti voittomaiden ortodoksiväestön keskuudessa pelkoa ja maastapakoa. Käkisalmenlääniin muutti sieltä pois muuttaneiden tilalle mm. Savosta veroja sekä sotaväenottoja pakenevia uskonnoltaan luterilaisia uudisasukkaita.

Lisäksi syttyi uusi sota, joka tunnetaan ruptuurisodan nimellä (1656-1658). Käkisalmenläänin ortodoksit pyrkivät auttamaan alueelle tunkeutuneita venäläisiä joukkoja ruotsalaishallinnon ja voimakkaan käännytystyön loppumisen toivossa. Sota päättyi kuitenkin venäläisten vetäytymiseen alueelta ja ruotsalaishallinnon jatkumiseen.

Rankaisutoimia peläten ortodokseja pakeni taas joukoittain alueelta. Lisäksi vuosisadan lopulla ankaran katon aiheuttamat suuret kuolovuodet (1696-1697) verottivat Suomen väkilukua arviolta 130.000 hengellä. Käkisalmen läänissäkin asukasluku väheni noin 40 prosenttia. (Jalmari Jaakkola: Finska Folkets historia – Schildts 1941).

Isoreduktio

Minkälaiset sitten olivat talonpoikien ja läänityksenhaltijoiden välit ruotsalaiskautena?

Pähkinäsaarenrauhan (1323) ajoista lähtien Ruotsin hallinnassa olleen Länsi-Kannaksen oloista minulla ei oikeastaan ole paljoakaan tietoa. Läänityksiä sielläkin on tietysti ollut, mutta lähinnä kai erilaisiin virkoihin liittyneinä eikä sieltä ole romaanikirjallisuudessaakaan käsiini osunut yhtään jännitystarinaa voutien ja talonpoikien kiistoista.

Silmiini on kuitenkin osunut maininta Viipurin linnaläänissä tapahtuneesta verokapinasta (1368-1369), jossa verovoudit ja talonpojat ovat olleet vastakkain. Tuon kapinan aikoihin ja mahdollisesti siihen liittyvissä kahi-

noissa silloinen Viipurin linnan päällikkö Sune Haakoninpoika sai surmansa. (Kimmo Katajala: Nälkäkapina – SHS 1994).

Itäisellä Kannaksella ja Pohjois-Karjalassa (Käkisalmenlääni) levottomuuksia on sen sijaan ollut runsaasti.

Alue oli osin ns. voittomaata, joka Stolbovan rauhassa (1617) liitettiin muusta maakuntahallinnosta erillisenä suoraan kruunun hallinnassa olevana alueena Ruotsiin. Kuten tässä artikkelissa aikaisemmin on mainittu, se oli osa Jaakko de la Gardien läänitystä vuoteen 1630 asti, ja sen jälkeen ainakin pääosin kruununmaana.

Vuoden 1650 tienoilla läänityksiä alettiin jakaa uudelleen ja samalla tarkennettiin ja yhtenäistettiin jo venäläiskaudella käytössä olleen arvioverotuksen perusteita. Näihin pohjautuen määriteltiin vuosittain tilan omaisuus ja siihen perustuva veroluku (obsa tai arviourupla). Lisäksi määrättiin joukko erillisiä maksuja kuten statiovero sotaväen ylläpitoon ja viinan kotipolttoon liittyvä kapakkavero sekä monia muita.

Vuodesta 1680 alkaen ryhdyttiin palauttamaan läänityksiä valtiolle eli toimeenpantiin isoreduktio. Kustannussyistä verojen keräys toteutettiin veronkanto-oikeuksia vuokraamalla. Vuokrasopimuksen tehnyt henkilö maksoi alueensa verolukuun perustuvan vuokran ja vastasi sovitujen erillisverojen välittämisestä kruunulle.

Kun valvonta oli riittämätöntä ja sopimukset tulkinnanvaraisia, verovuokraajat pyrkivät vaatimaan talonpojilta ylimää räisiä rasitteita. Erikoisesti päivätöiden määrää ja kyyditysvelvoitetta pyrittiin lisäämään. Lisäksi tulivat ns. pienet veroparselit, joita olivat esimerkiksi ylimääräinen heinäkuorma tai naisten oli kehrättävä hoville pellavalankaa jne.

Kaikki rasitteita, joita kruunu ei ollut verotuksen perusteita laatiessaan määritellyt.

Ilmeisesti riitaisuudet saatiin kuitenkin pääosin paikallisesti sovituksi, vaikka vietiin niitä tietysti käräjillekin ja valituksia tehtiin hallinnon eri portaisiin aina kuninkaissa käyntejä myöten.

Vuosina 1684-1696 valitettiin Käki-

salmenläänissä ylempiin oikeusasteisiin 22 kertaa. Näistä valitukset toimitettiin 13 kertaa kenraalikuvernöörille, kolme kertaa lääninherralle ja kuusi kertaa kuninkaalle.

Valitukset koskivat yhteensä 18 eri riitatapausta. Näistä valituksista viisi tehtiin Käkisalmen läänin eteläisestä osasta, jossa mm. Saikkola sijaitti. (Kimmo Katajala: Nälkäkapina – SHS 1994).

Sakkolan hovi vastaan talonpojat

Seuraavassa esimerkki rajuimmasta päästä läänitysajan lopulta Sakkolan Petäjäjärven hovista 1680-luvun alusta.

Robert Erich Köfwerskiöld oli perinyt 1675 kuolleelta isältään Petäjäjärven läänityksen ja alkoi vaatia talonpojilta aikaisempaa enemmän päivätöitä ja määräsi heille muutenkin lisärasitteita.

Paikallisesti ei päästy sopuun rasitteista ja Pauli Kuparinen talonpoikien edustajana jätti valituksen kenraalikuvernöörille.

Päätös valitukseen viipyi ja jonkinlaiseen sopimukseenkin lopulta päästiin paikallisissa neuvotteluissa. Talonpojille annettiin mm. mahdollisuus päästä päivätöistä maksamalla hovin isännälle tietyn rahasumman. Kenraalikuvernööri teki tämän sopimuksen mukaisen päätöksen valituksesta syksyllä 1684.

Klöfwerskiöldin ja talonpoikien välit olivat kuitenkin tämän riidan myötä pahasti tulehtuneet. Kun hovin isäntä lisäksi huomasi, että hovin työt eivät tulleet tehdyiksi ilman talonpoikien päivätöitä, hän ryhtyi pakkotoimiin pakottaakseen heidät päivätöihin. Tapahtui varsin pahoja talonpoikien pahoinpitelyitä, ja isäntä pyysi Käkisalmen linnasta sotilaitakin apuun pakotyöllistämässä.

Tapausta yritettiin käsitellä kärjäläkin, mutta jouduttiin vaikeuksiin, kun suuri osa syytetyistä oli tavoittamattomissa.

Käräjien aikana Klöfwerskiöld teki sovinnon talonpoikien kanssa lupamalla heille kuudeksi vuodeksi vapautuksen päivätöistä.

Lautamiehet tulkitsivat tapauksen kuitenkin rauhanvalan rikkomiseksi, pahoinpitelyksi ja vahingonteoksi, joista kaikista oli laissa ankarat rangaistukset. Rälssimiehenä Klöfwerskiöldin rangaistus oli määrättävä hovioikeudessa.

Hovioikeuden päätöstä ei tiedetä. Klöfwerskiöldin läänitys kuitenkin peruutettiin ja 1687 hovin vuokrasi kapteeni Gustaf Gadde. (Kimmo Katajala: Nälkäkapina – SHS 1994).

Nälkäkapina

Suurimmat levottomuudet ruotsalaiskauden loppuajoina tapahtuivat Pohjois-Karjalassa 1600-luvun loppuvuosina tapahtumasarjassa, joka tunnetaan nimellä ”Nälkäkapina”.

Tapahtuman alkusyistä voidaan tietysti olla monta mieltä, mutta varmasti talonpoikien vastenmielisyys verovuokraajien määräämiin ylimää räisiin veroihin (pienet veroparselit), vaikeudet vaadittujen kruununverojen maksussa pahoina katovuosina 1696-1697 (suuret kuolovuodet) sekä Kurkijoen suunnalta kotoisin olleen Lauri Kilan varmoina tietoina kertomat verojen tulevat kevennykset olivat syiden joukossa.

Levottomuudet alkoivat Pielisjärven pitäjän Nurmeksen ja Lieksan hovien ryöstöistä sekä tuon alueen tiukan ja vihatun verovoudin Simon Affleekin eli Simo Hurtan murhayrityksistä.

Levottomuudet levisivät laajalle alueelle Pohjois-Karjalaan ja seurauksena oli sotaväen puuttuminen asiaan. Sotilaat surmasivat joukon talonpoikia ja veivät melkoisen määrän näitä Käkisalmen linnan tyrmään.

Monille vangituista langetettiin kuolemantuomio. Sotilaatkin olivat syylistyneet aiheettomiin surmaamisiin ja mielivaltaisiin raakuuksiin kapinaan syyllisiksi luulemiaan pidättäessään ja heitäkin tuomittiin ankariin rangaistuksiin.

Rangaistujen joukossa oli sotilasjoukon johtaja luutnantti Arendt Reiher. (Kimmo Katajala: Nälkäkapina – SHS 1994)

Kimmo Laulajainen

SAKKOLAN YHTEYSHENKILÖITÄ

SAKKOLA-SÄÄTIÖN HALLITUS

Hannu Turkkinen, puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
p. 03-3752 525, 050-3839 683
hannu.turkkinen@lempaala.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656
aarovis@luukku.com

Matti Naskali,
sihteeri, Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0400-721902

Anneli Kuisma,
Kuismantie 4, 37500 Lempäälä
p. 03- 3748 410

Yrjö Raaska,
Mantereentie 199, 37500 Lempäälä
p. 03- 3739 541, 040-542 0504

Teuvo Viskari,
Laasolantie 156, 35300 Orivesi,
p. 03- 3352422

SÄÄTIÖN VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

MUITA TOIMIHENKILÖITÄ

Antti Hynnä, museovastaava
Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
p. 040-8490048.
antti.hynna@tut.fi

Juha Kuisma, museotoimikunta
Kuismantie 31, 37500 Lempäälä
p. 03-374 8341 (puh & fax)

Elsa Mäkelä, arkistinhoito
Koulutie 25 C, 37500 Lempäälä
p. 040-7069483
elsa.makela@luukku.com

Aila Alanen, rahastonhoitaja
Ollilantie 16, 37500 Lempäälä
p. 03-375 2852, 040-7076164
aila.alanen@lempaala.fi

Heikki Karjalainen,
nettimuseon webmaster
Retkeilijäkatu 10 B19,
00980 Helsinki
p. 040-5780 825
hk@iki.fi

Marjo Ristilä-Toikka,
päätoimittaja, Suvannon Seutu
Rautasemantie 375,
37550 LEMPÄÄLÄ
03-374 8448, 040-730 2622

SAKKOLA-SEURA

Eila Aro, puheenjohtaja
Viikkokuja 4 A 3, 02200 Espoo
p. 09- 884 9402

SUVANNON SEUTU ILMESTYY VUONNA 2003

kahdeksan kertaa. Materiaalin jättöpäivät viimeistään:

Nro 1 helmikuu

Nro 2 maaliskuuhin vaihteessa, aineistot viimeistään maanantaina 10.3. mennessä

Nro 3 toukokuun alkupuolella, aineistot viimeistään maanantaina 14.4. mennessä

Nro 4 kesäkuussa juhannuksen alla, aineistot viimeistään maanantaina 2.6. mennessä

Nro 5 heinäkuun loppupuolella, aineistot viimeistään maanantaina 30.6. mennessä

Nro 6 syyskuun puolivälissä, aineistot viimeistään perjantaina 29.8. mennessä

Nro 7 marraskuulla, aineistot viimeistään perjantaina 17.10. mennessä

Nro 8 joulukuussa joulun alla, aineistot viimeistään perjantaina 28.11. mennessä

JAMAKKA

Puku ja toiminta

Eräs tapa pitäjien ja seutujen luokittelussa ja tunnistamisessa on kansallispuku. Kansallispuvusta muodostui suomalaisuuden nousun aikana identiteetin symboli, joka on kantanut tähän päivään saakka. Tuore itsenäisyys tarvitsi monenlaista kannattajaa. Pitäjät saivat tilaisuuden korostaa omia juuriaan ja olla osallisena samalla kansallisen identiteetin rakentamisessa omilla kansallispuvuilla.

Tiedämme tänään, miten läntinen ja itäinen, ruotsalainen ja suomalainen, pohjoinen ja rannikon puku eroavat toisistaan. Karjalaisella puvustolla on ollut paljon annettavaa suomalaiseen pukukirjoon; on äyrämois- ja savakko-puvut, pohjoiskarjalaiset kansanpuvut jne. Kaakkois-Kannaksen puvusto on luku sinänsä, ja jopa maallikko osaa kuvitella, että se voisi olla ikiaikaisen pukeutumisen ilmentymä.

Miksikö kirjoitan jälleen kansallispuvusta. Juuri siksi. Metsäpirtin puku on "perustettu", sen historia kirjattu kirjoihin ja kansiin, sen valmistusohje on saatavilla ja myynnissä, ja nyt valmistusohjeet voi poimia internetistä Metsäpirtin kotisivulta www.metsapirtti.net. Helmi Vuorelma Oy myy valmistusohjeet kaavoineen (jos tämä mainos sallitaan).

Oma pukumme nostaa meidät pirttiläiset samaan sarjaan muiden Kannaksen pitäjien kanssa. Kansanomaisesti Tuuterin pukua on sanottu Metsäpirtin puvuksi, jota pukumme kyllä läheisesti muistuttaa. Mikä lieene inkeriläisen perinteen vaikutus?

Otsikolla puku korostan sitä salavihkaista merkitystä, mikä omalla kansallispuvulla on mielissämme. Vaikka aikamme ei tällä hetkellä keskity pitäjien ja kyläkuntaisuuteen, senkin aika tulee, uskon. Meillä on oma puku. Kuten nuorisot sanoo, ei kun ompelemaan.

Edellisen kirjoituksen aikana olin Metsäpirtti Seuran varapuheenjohtaja, nyt olen pelkkä puolikas metsäpirttiläinen. Toiminta karjalaisuuden, metsäpirttiläisyyden hyväksi ei lopu, mutta foorumit muuttuvat ja uudet kasvot hakevat paikkansa. Niin pitää ollakin. Menestystä seuroissa toimiville.

Soitelkaa, kirjoittakaa, jatketaan. Jamakka jatkuu.

Anja Kuoppa

Sovintola 1,
14240 Janakkala,
puh. 044 28 44 330

P.s. Kiitos Ilvessalolle sukukirjoituksesta. Pura ensimmäisen lehteen Suikkasten sukujutun.

Tilaukuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun hintaan 20 euroa/vuosi

Nimi

Osoite

Jos lahjatilaus: maksajan osoitetiedot

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä
Tai soita tilaus p. 040 730 2622, 03- 3748 448

TILAA OMA LEHTI!

Karjalaista asiaan Sakkolasta,
Metsäpirtistä ja Vuokselasta 8 kertaa vuodessa.

Sakkola –museon postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ**

PL 15

37500 Lempäälä

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä
Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 18,50 euroa
Postilähetuksista peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

**SAKKOLAN PITÄJÄ-
JUHLAN VIDEO**

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhla-video kesän
1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista
juhlallisuuksista Karjalan kotikunnilta hintaan 25,50 euroa.

TILAUKSET: Ilpo Kuparinen puh. 03-3737 195 tai 0400-307 550.

Videota voi myös noutaa sopimuksen mukaan
Crane Videon Tampereen toimipisteestä tai

Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.

Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

**Putkiliike
P. Nuora Ky**

37560 KULJU

Puh. 367 6100

*Seuraava lehti
ilmestyy maaliskuu-huhtikuun
vaihteessa.*

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti

Ilmestyy vuonna 2003 8 kertaa

Tilaushinta

20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat

0,20 euroa palstamillimetri
(+alv 22%)

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Toimitus Suvannon Seutu,

Rautasema, 37550 Lempäälä

Puhelin 040 730 2622

tai (03) 374 8448 iltaisin

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen, puh. 09-694 6309

sähköposti: ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere

p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku

Aila Alanen

Ilmi Pesonen

Taisto Virkki

Kirjapaino Koski-Print, Valkeakoski